

Projevujeme upřímné sympatie všem těm postiženým, živým i mrtvým v naší části Illinois - Plainfield a Crest Hill, kde je pomník Lidic.

<p>50 centů</p> <p>TELEFONY: (708) 749-1891 (708) 749-1898</p> <p>6426 WEST CERMAK ROAD BERWYN, IL. 60402</p>	<p>DENNÍ HLASATEL</p> <p>THE OLDEST CZECHOSLOVAK DAILY NEWSPAPER IN THE FREE WORLD</p> <p>Czechoslovak Daily Herald</p>	<p>SECOND CLASS POSTAGE PAID AT BERWYN, ILLINOIS</p> <p>99th ANNIVERSARY Established 1891</p>
(USPS 002670)	VOL. XCVIV	THURSDAY, AUGUST 30, 1990
<p>ČTVRTEK 30. SRPNA 1990 - Čís. 64</p>		

WASHINGTON, D. C.

Reservisté branné moci Spojených států jsou povoláváni do pohotovosti. Měli jsme interview s několika členy vybraných útvarů, všechno veteránů Vietnamské války a všichni od té doby v aktivní záložní službě (parašutisté). Ptali jsme se, jaký je dojem z povolávání rezervistů do aktivní služby. Dle jejich názoru, tedy názoru "člověka z ulice", který na ní žije od roku šedesát osm, "celkem nic se neděje". Dle presidenta Bushe má být povoláno asi čtyřicet tisíc rezervistů. Není ovšem řečeno, zda jde o "aktivní" či "rezervní" rezervisty, v druhém případě bývalé vojáky. Svět očekával "střílejší" válku, když mu byla oznámena námořní blokáda Iraku a několik irackých lodí proplulo jak chtělo, s výjimkou, že ve dvou případech váleč-

Pokračování na straně 2

Americký vojenský vůz v Saudské Arábii.

Jaderná elektrárna v ČSR

Dagmar Vaněčková - rfe

Ještě si obyvatelé Československa a Rakouska nestačili docela zvyknout na přátelskou pohodu dobrých sousedských vztahů bez železné opony, a už jim do ní zaznívají nemístně hlučné pazvuky z rušivých tónů. Když pomíneme poměrně značný počet krámských pobertů z řad československých turistů anebo chytivé rakouské nákupčí různého zboží v Československu, jsou to především problémy ochrany životního prostředí a z nich na prvním místě provoz československých atomových elektráren, jež nepřispívají k oboustranné přátelské atmosféře. Právě v době, kdy Rakousko zvažuje jednu z dalších

Pokračování na straně 4

Dolarová aukce

K. Kuehnl

Devizová aukce - poprvé otevřená nejen podnikům, ale i fyzickým osobám - osvětlila absurditu omezeného trhu. Pro občany, kteří chtěli legálně nakoupit konvertibilní měny nad povolené dva tisíce korun ročně, musí být výsledek zklamáním. Dolar za téměř dvačtyřicet korun - což odpovídá marce asi za dvacet pět - to je podstatně více, než kolik se dnes žádá na černém trhu. Černý trh to pravděpodobně tak nenechá. Proč by se spokojoval s málem, když simulace trhu v podobě aukce jasně prokázala, že může dostat víc? Zejména, když započítá své nesporné přednosti oproti aukcím, tedy pružnost,

Pokračování na str. 3

Smog

Z čl. tisku

Věřím tomu, že nepříjemné pocity mají všichni, kteří se dnes z dovolených vracejí do Severočeského kraje, protože nad mnoha okresy je smog, kterým se velice rozpačitě prodírají sluneční paprsky. A od Prahy nebo Liberce pohled na české středohoří není vůbec žádný. Jakoby nad vším byla olovená clona. Přesto monitory velké znečištění nesignalizují, ale i tak, každý kdo se v takto zamořeném prostředí musí pohybovat, potvrdí má slova, že ho bolí hlava, škrábe v krku, pláčí oči. A to navzdory tomu, že řada velkých podniků nevyrábí, jsou

Pokračování na straně 5

Olga Havlová

Mrs. Buda

Švajčiarsky týždeník Die Weltwoche uverejnil nedávno článok o "prvej dáme" Československa, Olge Havlovej. Vybrali sme najzaujímavejšie časti:

"...Jednou z mojich životných istôt, ktorou nič nemôže otriast', je Olga. Poznáme sa tridsať tri rokov, tridsať rokov prežívame spolu všetko možné i nemožné. V Olge som vol'akedy našiel presne to, čo som potreboval: duševnú odpoveď na moje duševné roztrásenie, trizveho korektora mojich bláznivých nápadov, súkromnú oporu pri mojich verejných dobrodružstvách. Celý život sa s ňou o všetkom radím. Už aspoň dvesto rokov sme si nevyznali lásku, napriek tomu obidvaja cítíme, že nás nič nemôže rozdeliť'...

To je úryvok z dial'kového vypočúvania Václava Havla na otázku, aký je jeho vzťah k manželke Olge.

Áká je tá o tri roky staršia žena, najpopulárnejšieho občana národa, ktorý sa v dnešnom svete stal stelesnením pojmov: morálka, etika a politika. Ako znášala pokorenia, väznenie manžela, domové prehlíadky,

Pokračování na straně 5

Co s hovězím masem?

Porada odborníků nabízí vývoz a liberalizaci trhu
Zemědělské noviny

Praha - Až do pozdních odpoledních hodin trvala porada u federálního ministra hospodářství V. Dlouhého. Sešli se na ní někteří ministři republikových vlád a za účasti federálního ministra financí V. Klause, řešili otázku, která v současnosti pálí zemědělské podniky a zajímá širokou veřejnost: hovězího masa je za vyšší ceny nadbytek, co s ním? Odborníci nabízejí v podstatě tato řešení: vývoz dvaceti tisíc tun na zahraniční trhy a možnost nabídky masa za nižší cenu. Na některé podrobnosti jsme se zeptali.

Ministr Dlouhý uvedl, že situaci by tak nedramatizoval, především proto, že jsme krátkou dobu po cenových úpravách, které vláda včas oznámila a lidé se předzásobili. V současné době jsme v nejnižším bodě poptávky a lze očekávat, že se opět zvýší. Důležité je, že vláda cenovými opatřeními sleduje i dlouhodobý cíl, snížit spotřebu masa na

Pokračování na straně 4

Zprávy

ZE SVĚTA

WASHINGTON, D. C.

né lodě Spojených států vystřelily varovné signály, které přeletěly před lodí. Zdá se, že v zákulisí a budoárech je vedena debata, zda se jedná o "Hospodářské sankce" či "pirátství na širém moři", jak říká mezinárodní "právo". Pocity jsou smíšené. Na jedné straně jsou "neutrálové", kteří si nechťejí rozlít vodu ani na jedné či druhé straně a pak je zde ovšem SSSR. V Moskvě je oficiálně přiznáno, že sovětský poradce stále cvičí iracké vojáky. Krise stíhá krizi a jedinou válkou, které je svět svědkem, je válka v étheru. Největší válkou aktivizovaných rezervistů je jejich válka o požitky: mají právo na snížení úroků placených na spotřební půjčky; dožadují se zajištění svých zaměstnání, která jsou, či mohou být přerušena eventuální aktivní službou; chtějí, aby běžný příjem jejich rodin nebyl snížen atd. Dnešní vlastenectví je trochu jiné, než bylo kdysi. "Buck" je ve všem. A to ještě netekla žádná krev.

Parašutisté armády Spojených států konaly velká cvičení na písčitéch pouštích Saudské Arabie. Jejich pohyby jsou pozorně sledovány všemi prostředky iracké vojenské moci, aby náhodou americká armáda nepřišla na píseček, který nepatří rodině Saudů. Další krise propukla v Kuwaitu. Iran hrozí zavřením cizích vyslanectví, neboť dle svého názoru anektoval Kuwait a tak jediným místem pro diplomatickou činnost má být Bagdad. Výměna vyslanců od nepamětných časů byla symbolem spolupráce mezi dvěma státy. V opačném případě, vyslanec byl prohlášen "personou non grata" a ihned opustil zemi. Ve vážnějších případech, cizí země zavřela své diplomatické zastupitelství. Pojednou někdo, někde z naprosto neznámých důvodů, beze změny mezinárodního práva a dohod, změnil celou proceduru. Ani Hitler netrval na tom, aby během

války bylo jeho vyslanectví ve Washingtonu, či americké v Praze otevřeno.

Z vojenských zdrojů Izraele vysvítá, že jordánské důstojníci cvičí Iráčany v užívání protiletectvých střel "Howk", vyrobených Spojenými státy a ukořistěnými v Kuwaitu. Oficiální kruhy v Iraku oznámily, že Bagdad zaminoval většinu olejových polí v Kuwaitu a že hodlá je vyhodit do povětří, dojde-li k nějakému útoku na Irak. Iracká televize vysílala záběry Husseina, jak mluví s britskými osobami, které byly zadrženy v zemi, včetně několika dětí. Spojené státy a Británie považují toto vyslání za hrubou urážku. V těchto dnech a v těchto místech by neškodilo trochu historie o Kuwaitu. Podrobnosti bez legend jsou k dispozici v každém "supermarketu". Proto se omezujeme jen na několik skutečností. Tak londýnský časopis "Spectator" přinesl článek od Philpa Jamese, který byl přetisknut mimo jiné, v několika amerických časopisech. Zajímavou částí studie je jeho popis vzniku Kuwaitu. "... Rozsah území (Kuwaitu) mimo město byl neurčitý a neznámý, s výjimkou severu: Turci pokládali celý emirát pouze za část Villayetu (turecký výraz pro oblast či velký okres v čele s guvernérem jmenovaným Portou) Basry. Dle legendy Churchill definoval jižní hranici tím, že položil kružítko na mapu, jeden konec na Kuwait City, jeden na severní hranici a pak udělal kruh směrem k jihu. Tak asi vznikly ony dvě záhadné "Neutrální zony" mezi Kuwaitem a Saudskou Arabií na jihu a Irakem, Kuwaitem a Saudskou Arabií na západě. Během několika dnů byla podepsána nová smlouva. Ale Abdul Karim Kassem (tehdejší 'Hussein' jehož režim byl povalen osmnáct měsíců později a on okamžitě popraven), uplatňoval své nároky na Kuwait a tak řízení šavličkami začalo. Kuwait si zavolal na pomoc vojenskou moc Británie. Ta odpověděla okamžitě. Pozemní, námořní a letecké síly dorazily do Kuwaitu nejenom z Cypru, ale ze všech základů, tehdy ještě držených ve východní Africe a v Edenu..." Dle Washington Post Irak hrozí

Kráľ Hussein z Jordánu je přivítán v Tunisu prezidentem Zino El Abidine Ben Ali. Kráľ Hussein se snaží spolupracovat na odjezdu Iráku z Kuwaitu.

okamžitým vojenským zákrokem, bude-li jakákoliv jeho loď potopená, nebo poškozena válečnými loděmi, které vynucují blokádu dle podmínek Bezpečnostní rady Organizace Spojených Národů. Ministr informací iracké vlády sdělil Reutersové tiskové kanceláři v Bagdadu: "Potopíme jednu, či dvě jejich lodě a zaútočíme na nás, zaútočíme na ně". Situace OSN se stále více a více zamotává. Teorie z mezinárodní konvence budované po dlouhá desítky let jsou vyhazovány z okna. I těch pár lidí, kteří studovali mezinárodní právo od jeho počátků, jsou v rozpacích. Od pátku zasedá Bezpečnostní rada OSN. Na krku jí sedí "právo veta" jedné ze čtyř mocností, které pomocí tohoto malého triku mají svoje "právo" řídit svět a rozhodovat o životě a smrti jeho obyvatel. Stolní společnost, která po léta měla ve svých rukou dýku namířenou na Západ je v rozpacích a snaží se o znovunabytí svého vlivu, ačkoliv jí hrozí nepěkný osud. Reutersova tisková kancelář hlásí z Vídně: "V důsledku krise v Perském zálivu schopnost OPECu kontrolovat ceny oleje a jeho těžbu, utrpěla téměř nezhojitelnou ránu. V této chvíli OPEC se snaží, aby napravil či zachránil co se kde dá. "President Kartelu Sadek Bousena z Alžiru prohlásil v hale vídeňského hotelu, kde se OPEC pravidelně schází a kde očekává, větší část olejářských ministrů na poradě, že 'Věřím, že s pomocí boží zachráníme OPEC'..."

"... Několik poznámek a pozorování.

*Mezi zakládajícími členy OPECu panuje názor, že válka Iraku proti Saudské Arabii se

stává větší pravděpodobností.

*Ceny ropy stouply asi o deset dolarů nad vyhlášeným cílem dvacet jedna dolarů - na třicet jedna dolarů za sud.

*Spojené státy chtějí, aby OPEC zvýšil těžbu, jež by přesahovala dnešní kvotu, aby tak bylo pomoci nahradit ztrátu asi čtyř milionů sudů denně vzniklou námořní blokádou irackého a kuwaitského vývozu. Alespoň sedm z celkového počtu třináct členských národů souhlasilo, aby rozhovory nebyly formálního rázu, neboť se neočekává, že by vlivný ministr olejářského průmyslu Saudské Arabie, Hisam Nazer, účastnil se schůze. Neúčast je očekávána také od dalších dvou členů, Iraku a Kuwaitu.

JERUSALÉM - Izrael

Izraelský ministr financí Izak Modai pravil, že požádá Spojené státy o větší vojenskou a jinou pomoc. Modai má v plánu navštívit Washington příští měsíc. Nezmínil se však o výši dodatečné pomoci, kterou by chtěl Izrael dostat. Běžná pomoc Spojených států Izraeli dosahuje částky tří bilionů (miliard) dolarů ročně. Egypt dostává také asi tři biliony, což znamená, že z celkové částky jedenáct bilionů dolarů zahraniční pomoci všem zemím na světě tyto dvě země dostávají šest bilionů, tedy více než polovinu! Pomoc Spojených států Egyptu je považována za zvláštní druh úplatku se zřetelem na Izrael. Tím je také vysvětleno i dnešní postavení Egypta v krizi, která panuje na Středním východě.

Czechoslovak Daily Herald

DENNÍ HLASATEL

Established 1891

6426 W. CERMAK ROAD, BERWYN, ILL. 60402

TEL. (708) 749-1891 and 749-1898

Second class postage paid at Berwyn, Illinois

Published Tuesdays, Thursdays and Sundays, except holidays

SUBSCRIPTION PRICES (CENY PŘEDPLATNÍKŮ)

UNITED STATES		CANADA (in US Dollars)	
Daily and Sundays (Denní a Nedělní)	Sunday Only (Nedělní pouze)	Daily and Sundays (Denní a Nedělní)	Sunday Only (Nedělní pouze)
3 months \$25.00	\$15.00	3 months \$ 35.00	\$18.00
6 months \$42.00	\$25.00	6 months \$ 55.00	\$30.00
12 months \$80.00	\$42.00	12 months \$100.00	\$52.00

Denní a Nedělní Hlasatel je otevřenou tribunou pro všechny čtenáře, bez rozdílu politické či spolkové příslušnosti a národnosti. Jeho úkolem je poskytovat, se redakcí se nemají vztahovat k odpovědnosti za obsah článků. Redakce si vyhrazuje právo zkracovat články. Za obsah článků v redakci neodsuzujeme. Za obsah článků v redakci neodsuzujeme.

OVERSEAS

in US Dollars

3 months \$ 35.00 \$18.00
6 months \$ 55.00 \$30.00
12 months \$100.00 \$52.00

Řešení situace na Středním východě změní nejen mnohé názory, politické hodnoty a státní formy a instituce, ale změní také tváře herců, kteří byli po dlouhá desetiletí v záři reflektorů na jevišti arabského světa. Jednou takovou tvář je nesporně Jasser Arafat. Jakkoliv události v biblických zemích zatlačily jeho důležitost do pozadí a ohrožily jeho postavení na stránkách časopisů, Arafat nechce přiznat, že jeho hvězda zaniká a tak přišel s novou myšlenkou, či lépe řečeno frází: Palestiňané se pojednou začli hádat mezi sebou, zda okupace, či anexe Kuwaitu byla legitimním činem. To bylo to poslední, o čem měli začít debatu. A zde přichází Arafat: PLO navrhuje, aby na problematiku Irak-Saudská Arabie-Kuwait vs. Spojené státy - stínová podpora bylo užito "arabského řešení". To ovšem neznamená nic anebo to znamená vše. Nic proto, že chybí definice linií mezi politickými a mocenskými zájmy a všechno, protože za chybějící linie mohou být nějaké ty linie definovány a postaveny. Ve vakuu nelze věčně žít a definované linie, čili prostora, nejsou místem pro anarchisty.

TIRANA - Albanie

Státní tisková agencie ATA, která je odposlouchávána ve Vídni, sdělila světu, že zástupci Albanie a Spojených států se setkali nedávno ve Washingtonu, kde jednali o "postupu a nezbytných dokumentech nutných k zavedení diplomatických styků mezi našimi oběma zeměmi v blízké budoucnosti". Spojené státy přerušily diplomatické styky s Albanií v roce třicet devět, kdy Itálie napadla tuto zemi a okupovala ji po několik let v době druhé světové války. Albanie je

poslední zemí ortodoxní komunistické vlády, která v mezinárodním politickém životě nastupuje cestu diplomatické politiky.

ČESKOSLOVENSKO

V parlamentu byl projednáván zákon o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací. Zatímco k ústavnímu ekonomickému zákonu byla diskuse bouřlivá a dynamická, na projednávání majetkových poměrů církve jakoby dolehl stín čtyřiceti let, kdy jednotlivé řády a řehole doslova živořily na pokraji společnosti. Na patnáct členů řeholí bylo internováno do pracovních táborů, zlikvidovány byly i ženské řády. Dnes jde prakticky o navrácení sedmdesát čtyři klášterů. Diskuse nebyla zatím jednotná. Poslanci v ní upozorňovali, že by se měl řešit i majetek ostatních církví. Nastolili otázku, proč se projednává zákonná úprava, když majetek církve byl zabaven protiprávně. Navíc není ze zákona jasno, zda jde o konečné řešení církevní otázky.

Můžeme tedy konstatovat, že majetek řádů a obdobně další majetek římskokatolické církve byl prostě anebo chcete-li sprostě uloupen. Církev by tedy mohla žádat veškerý tento majetek zpět a je potřeba říci, že je třeba ocenit to, že církev tyto požadavky nájmu, náhrady škod nestaví a že chce opravdu jenom to nejnutenější, co v této době potřebuje. Je ovšem zřejmé, že církev se ze všech utrpení, ran brzy vzpomene a že bude svou pro společnost užitečnou práci, zdravotnickou, sociální, kulturní a pedagogickou i jinou rozšiřovat a je tedy nutné, aby se i pro budoucnost počítalo nejen s možností, ale s nutností návratu dalších objektů pro tyto účely.

USA:

Předseda české vlády Petr Pithart jednal v Chicagu s předsednictvem čs. národní rady Ameriky, na jejíž pozvání se uskutečňuje jeho návštěva USA. Poté navštívil Slovenskou luteránskou obec a prohlédl si historický český národní hřbitov v Chicagu, kde jsou pohřbeni skuteční velikáni našich dějin. Seznámil se rovněž se sociálními zařízeními pro přestárlé občany českého, moravského a slovenského původu.

KUBA:

Prezident Fidel Castro opakově odhodlání Kuby pokračovat v budování socialismu. Ve tři hodinovém projevu na hlavních oslavách třicátého sedmého výročí útoku na kasárny Moncada v Havaně už tradičně kritizoval USA, které se podle něj nyní soustředí na agresivní kampaň proti Kubě. Za její příklad označil případy útěků kubánských občanů na velvyslanectví evropských zemí v Havaně. F. Castro připomněl, že vše začalo na našem zastupitelském úřadě. Celou záležitost označil za komplot USA a podtrhl, že byl připraven za pomoci čs. chargé d'affaires. Castro zároveň zdůraznil, že prostřednictvím útěků na ambasády neopustí Kubu nikdy ani jeden občan.

Náměstek ministra vnitra Jan Ruml potvrdil, že naše bezpečnostní orgány již nebudou nikdy pracovat podle principu StB... (dvanáct). U nás prakticky neexistuje rozvědka. Odvolávání jsou všichni její pracovníci, i ti, kdo studovali na vysoké škole KGB. Propouštěné pracovníky však bude třeba sledovat, podle J. Rumla. Protože jistá část z nich pokračuje v činnosti proti novému režimu.

Dvě neznámé příbuzné amerických diplomatů přijeli do Diyarbakir v Turecku na hranice s Irskem.

Dolarová aukce ...

nebyrokratičnost a nepřetržitou "otvírací dobu". Trh po kapkách přinese víc škody než užítku. Vyšší ceny za konvertibilní měny budou muset nakonec platit všichni a nejen účastníci legálních aukcí. Celková liberalizace, jejíž součástí má být i takzvaná vnitřní konvertibilita koruny, je naplánovaná až na prvního ledna příštího roku. Vnitřní konvertibilita by měla přinést volný přístup československých občanů a firem k cizím měnám. Střední aukce vlastně jen v malém a cestou složitých byrokratických oklik simulovala tuto chystanou volnost. Kdyby tento experiment byl bez vlivu na skutečný trh, kterým je, bohužel, stále ještě pouze trh černý, bylo by všechno v pořádku. Je logické, že se vždycky najdou podniky a jednotlivci, kteří jsou z nějakých - zcela atypických - důvodů ochotni platit za dolary či marky krajní ceny. Je ale stejně logické, že výsledek této, rozsahem nepatrné a dosaženým kursem extrémní, simulace trhu se jako významný signál uplatní i na trhu skutečném. Tomu je totiž jedno odkud signály přicházejí a právě proto, že zatím existuje jen v ilegální, černé formě, přijímá tím spíše i signály věcně falešné.

Otevřít přístup k volným měnám všeobecně a pro každého, bez oklik složitých aukcí, by jistě přineslo řadu problémů. Těmto problémům se ale československá ekonomika stejně nevyhne, tak proč je polovičatými experimenty odkládat. Je sice docela dobře možné, že pro první chvíli by volný nákup cizích měn za kursy, řídicí se pouze poměrem nabídky a poptávky, přinesl podobné výsledky, jako aukce. Je ale na druhou stranu jisté, že by rychle došlo k ustálení kursů na nižší úrovni, protože na straně poptávky i nabídky by bylo zastoupeno celé tržní spektrum a ne jen určité extrémní. A dokonce i kdyby kursy příliš neklesly, bylo by to lepší, než aukční experiment. Vznikly by totiž skutečně spolehlivé, tržní kursy, které by začaly přenášet tlak světového trhu do československé ekonomiky. Poprvé po čtyřech desetiletích by se konečně objevilo první reálné kritérium pro budoucí ekonomické rozhodování. Přesně to totiž - přes veškerou razanci politických a ekonomických přeměn - československému hospodářství stále chybí.

Experimentů s trhem po kapkách už bylo dost - a všechny jen prokázaly, že jedinou cestou je trh úplný a navenek otevřený. Experimenty jen prodlužují - a někdy dokonce prohlubují - problémy, které předstírají řešit. Čím dříve se kursy úplně a pro každého uvolní, tím rychleji se budou přibližovat poměru kupní síly. A právě o to, konec konců, jde.

obyvatele a přehodnotit i efektivnost živočišné výroby, která v minulosti vytvářela značný tlak na uvolňování jaderných krmiv a dovoz.

Ministra Klause jsme se zeptali, jak bude na situaci reagovat vláda?

"Při změně cen jsme říkali, že jde o ceny maximální, to znamená, že všichni účastníci trhu od výrobců až po obchod mají možnost domluvit si ceny nižší, tedy takové, které by odpovídaly situaci na trhu, vztahy nabídky a poptávky. Zemědělcům ani zpracovatelským podnikům nic nebrání, aby si na smluvním základě domluvili, že budou prodávat za nižší ceny. Vydělat na tom může samozřejmě spotřebitel, který maso dostane levněji".

Zemědělské podniky budou muset k tomuto kroku jistě najít odvahu. . .

"Nepůjde o odvahu, ale o ekonomický tlak. Zjistí-li najednou výrobce, že nemá maso kde skladovat, bude pro něj zřejmě rozumné, prodat jej za nižší cenu. Najednou se dostaneme do pohyblivé ceny masa, na niž je propočítáván příplatek sto čtyřicet korun. Ten je limitním maximem, přes něj jít nemohou, ale je možnost jít dolů".

V zemědělských podnicích je však v současné době určitý nadbytek hovězího masa, myslíte si, že jsou schopné zvládnout tento úkol?

"Jak jsem už řekl, museli bychom se hlouběji zabývat efektivností živočišné výroby", uvedl ministr Dlouhý a dodal: "Ale jsme si vědomí, že krátkodobá situace přebytku masa může být problematická a proto jsme přistoupili k těmto systémovým opatřením, ale určité kroky provede i stát. Byla stanovena limitní částka výkupu dvaceti tisíc tun, který bude vázán na zahraniční obchodní operace. Za získané prostředky chceme dovézt cukr. Trh je sice zásoben, ale z hlediska celkové bilance nám nedodala Kuba. Zde bude do určité míry participovat stát, ale druhou část nákladů ponесou zemědělské podniky samy".

Na závěr jsem položila ještě dvě otázky náměstkovi ministra hospodářství ing. M. Adamcovi, který zodpovídá právě za úsek zemědělství, zda tato opatření zemědělcům pomohou?

"Jak jste slyšela, ministr Klaus nabídl podílnictví při řešení vývozu dvaceti tisíc tun na padesát procent mezi realizační cenou a cenou dosaženou při vývozu. Dohodli jsme se, že dobré podniky mohou využít formulace nového zákona: ceny, které jsou stanoveny, jsou maximální a pokud dojde k přetlaku, mohou prodávat se slevou, což se jim určitě vyplatí. Ekonomicky je to lepší dopad než při vývozu. Využijeme skladovacích kapacit, které se jeví u masného průmyslu zhruba dva tisíce tun jatečného skotu v živém stavu, u zmrazeného zhruba čtrnáct až šestnáct tisíc tun, což umožňuje převýšit odběr porážky. Je třeba si uvědomit, že to vyžaduje i ekonomické náklady. Musíme je ovšem teprve shánět, ty se sjednat nepodařilo. Chceme ale zabránit tomu, abychom se zbavovali mladého dobytka. I o těchto problémech budeme ještě dál jednat. Bohužel, nemohu odpovědět na otázku, která by zemědělské podniky nejvíce zajímala a sice, jak je to s vrácením obilní zápůjčky. Tedy se ministerstvo zemědělství pokouší dále jednat, ale konečný závěr přijat není".

Domníváte se, pane náměstku, že přijatá opatření jsou dostačující?

"Situace nebude nejsnadnější, to je pochopitelné, ale přijatá opatření ve výnosu i skladování jsou nesporně velikou pomocí, která by v současné době měla přetlak zmírnit, i když ne zcela vyřešit. Pokud některé podniky skutečně přistoupí na liberalizaci trhu - to je také způsob odbytu hovězího masa - může se situace vylepšit".

alternativ jak využít jediné vlastní, avšak dosud nezprovozněné jaderné elektrárny v Zwentendorfu, tentokrát přestrojením na plynový zdroj, se zdejší politici, národohospodáři i novináři denně zaměstnávají hrozbou budoucího Černobylu z území severního souseda. Podnět k neobyčejně silnému oživení letité diskuse v Rakousku o riziku atomových reaktorů, pár desítek kilometrů za vlastními humny, přišel tentokrát z Československa. Už čtrnáctého června v bratislavském Novém slově přední expert čs. komise pro atomovou energii Jiří Beránek varoval před nebezpečím dalšího provozu dvou bloků v Jaslovských Bohunicích. Mezitím bylo v Praze oznámeno, že v elektrárně vykoná revizi komise odborníků firmy Siemens. A premiér Čalfa pozval kancléře Vranického, aby se přijel osobně přesvědčit o spolehlivosti provozu z bohunických reaktorů, což tento odmítl s poukazem na to, že by sám nemohl věc kompetentně posoudit a požádal, aby se na kontrole mohli podílet rakouští experti. Jak oznámil rakouský rozhlas, slovenský ministr pro životní prostředí se k žádosti Vranického postavil odmítavě. Stanovisko rakouské veřejnosti k provozu atomových elektráren v Československu navíc vybavených zastaralými sovětskými reaktory, je od samých počátků krajně odmítavé ze zásadních důvodů. Obyvatelé malé, poměrně hustě zalidněné středoevropské země bohaté na přírodní krásy, mají prostě zájem žít pokud možno zdravě, bez neustálých obav z těžko zvládnutelného rizika náhlé radioaktivity. Proto v lidovém hlasování odmítli využívání jaderné energie ve vlastní zemi. A proto pohlížejí se znepokojením k okolním zemím, kde v současné době je v provozu už třináct atomových reaktorů a dalších sedm se plánuje. Rakouská protiatomová kampaň se netýká jen Československa. Ale směřuje např. i proti reaktoru ve slovinském Krsku, kde má v nejbližší době dojít na toto téma k lidovému hlasování. Záležitosti Jaslovských Bohunic a celkové energetické koncepci Československa se ústy svého ministra hospodářství Wolfganga Schüssela v těchto dnech vyjádřila rakouská vláda, když oznámila, že už od letošního ledna existuje zvláštní pracovní skupina odborníků z energetiky a stavebnictví, která vypracovala třicet projektů, týkajících se energetického systému v Československu a možnosti snížení exhalací v severních Čechách o jednu třetinu. Rakouský ministr zároveň oznámil, že realizace velkorysých ekologických projektů v Československu a dalších státech, by stála asi dvě stě miliard šilinků a vyžádala by si jakousi obdobu poválečného Marshallova plánu za účasti nově vytvářeného bankovního konsorcia východ-západ. S podobnou myšlenkou pomocného plánu přišli už před časem také představitelé rakouské strany zelených. Rovněž ministr zahraničí Alois Mok nabídl už v květnu Československu úvěr ve výši osm miliard šilinků na koupi ekologických technologií. Je nasnadě, že představitelé rakouských vládních průmyslových a obchodních kruhů nevycházejí ve svých nabídkách z jakési dobročinnosti, ale sledují přítom i vlastní politické zájmy. Nezapomínejme, že v listopadu se konají v Rakousku volby do parlamentu. Čistě obchodnické zájmy bude ostatně prosazovat i komise odborníků firmy Siemens, kterou si Československo pozvalo na revizi do Jaslovských Bohunic. Lze snad očekávat, že partikulární zájmy nebudou ve hře při jednáních s francouzskou firmou Framaton, nebo že tomu tak nebylo v minulosti při obchodech se sovětskými dobrodinci? Objektivitu není pak už vůbec možné očekávat od expertů mezinárodní atomové agentury ve Vídni, skvěle placených příslušníků hlavního stanu atomové loby. V případě Rakouska hraje vedle komerčních a politických snad jistě podstatnou roli sousedství a společné zájmy středoevropských zemí. V tomto kontextu je proto stěžejní pochopitelné ostré prohlášení federální vlády na adresu Rakouska které zveřejnila ČTK minulou sobotu a v němž je řeč o nové vlně protičeskoslovenské kampaně a šíření protičeskoslovenských nálad v Rakousku. Nic takového zde nelze vypožorovat. Pokud někdo nechce v takovém světle vidět nabídku jednoho sta milionů šilinků na nenávratné financování dodávky elektrického proudu počas týdenního odstavení dvou bloků v Jaslovských Bohunicích, nutného pro potřebnou revizi. Jde o příliš vážnou věc, než aby na místo střízlivých úvah nastoupily emoce a přehnaná rétorika. Avšak ani podceňování není na místě. Proto s podivem nutno zaznamenat slova prezidenta Václava Havla v rozhovoru pro rakouský týdeník Profil o tom, že technický stav československých jaderných zařízení se jeví ve srovnání s jinými problémy spíše jako malý. Země, s téměř sto procentní provozní bezpečností svých jaderných zařízení, nabízejí Československu pomoc a technologii, říká prezident Havel. Také ministr federální vlády pro životní prostředí, ing. Vavroušek, má podle vídeňského Kurýru z 99,9 procent jistotu, že elektrárna v Bohunicích je v pořádku. Při podobných argumentech si vždycky vzpomenu na slova skutečného znalce z oboru sovětského jaderného fyzika Sacharova, který v květnu osmdesát osm v rozhovoru pro tehdy ještě samizdatové Lidové noviny kromě jiného řekl, že umístění jaderných reaktorů v Československu v blízkosti velkých obydlených lokalit, považuje za alarmující a za jediné bezpečné považuje jejich umístění pod zem.

Navštivte svobodné

ČESKOSLOVENSKO 1990

Nyní bez víza a povinné výměny.

Každý měsíc máme 3 skupinové odlety do Prahy a Bratislavy za nejnižší ceny na rezervovaná data. Zavolejte o podrobnosti!

Levné ceny do dalších evropských měst.

FRANKFURT \$ 515.-
ZURICH \$ 629.-

MNICHOV \$ 587.-
PARIŽ \$ 630.-

VÍDEŇ special \$ 515.- non-stop.

VARŠAVA speciál \$ 699.00, děti do 17 let jen 499.00

Pronajmutí aut v Evropě za velmi výhodné ceny.
Návštěvy z Československa vyřizujeme rychle a spolehlivě na jakoukoliv dobu pobytu.

WEBER TRAVEL AGENCY

6805 W. Čermák Road, Berwyn, IL. 60402
TEL. (708) 749-1333

výsluchy? Ako sa zmenil jej život, odkedy sa stala "prvou dámou"? Aká je žena, ktorej Václav Havel napísal "sto štyridsať tri listov Olge" z väzenia?

Bieloplavá, šťhla, takmer vždy oblečená v čiernom, zapaluje si cigaretu od cigarety, hovorí, čo si myslí, priamo, nekompilkovane. Za dlhé roky vedí a teraz oslavovaného, predtým prenasledovaného manžela sa naučila žiť vlastný život. Vaška podporovala celou dušou, srdcom i umom, keď bol ešte kulisákom a technikom v divadle a ona, pekné, bezstarostné dievča garderobiérkou a uvádzačkou v pražskom divadle ABC. Vašek jej nosil knihy, ktoré čítala cez prestávky, vo dne pracovala pri bežiacom páse v bývalej Bat'ovej továrni na topánky, večer chodila do kurzov, stala sa účtovníčkou. Dodnes je mužovou oporou a svedomím.

Bývajú v dome, ktorý na prelome storočia postavil slávny strýc - ako sa možno dočítať z pamätnej tabule, v Prahe každý vie, kde bývajú Havlovci. Zostali v byte, ktorý kedysi nápadne strážil, dnes ho strážia menej nápadne - a to je jediná zmena. Každý môže zazvoniť, dvere domu sú otvorené. Na stene pri poštovej skrínke písali občania, študenti, kamaráti z domu i zo sveta pozdravy: "Vašek, Václav, máme t'a radi!"

Olga, tiež disidentka, založila samizdatovú video-skupinu. Filmovala reality, nenápadne zachytávala všetko dôležité, zábery posielala na západ a informovala svet. Pred niekoľkými dňami prevzala pre manžela v Holandsku cenu "štyroch slobôd". "Bola som dojatá a šťastná a myslela som na všetkých v mojej vlasti, ktorí za tie štyri slobody bojovali, ako ich formuloval Roosewelt vo svojom pamätnom prejave roku štyridsať jedna: "L'udstvo musí bojovať za slobodu slova, náboženského prejavu a za oslobodenie od biedy a strachu".

Dnes je Olga Havlová presvedčená, že si nemôže dovoliť súkromné pocity. V každom odvetví treba neuveriteľne veľa doháňať. Prevzali strašné dedičstvo, zničenú ekológiu, zamorenú vodu a ovzdušie, nemocnice preplnené astmatickými deťmi s dlhotrvajúcimi následkami, pre ktoré niet liekov. Pani Olga rozprávala o tom, ako sa na nich po zvolení jej manžela za prezidenta obracali stovky l'udí v prosebných, rozhorčených a súrnych listoch, ako sa sypali pozvánky do rozličných charitatívnych výborov, ale podľa nej niet času na reprezentáciu, to je príliš pasívne, treba priložiť ruku k dielu. "Dali sme sa dohromady, priatelia, bývalí disidenti, ochrancovia životného prostredia, učítelia, lekári - so všetkými sme sa roky stretávali - a založili sme výbor "Dobrej vôle". Spolupracuje s ním i voľakedy taká populárna olympijská víťazka Viera Čáslavská. Angažujeme sa na pomoc postihnutým". Na registráciu výbor potreboval peniaze v banke. Prvý prispel Václav Havel sto tisíc šilingami, ktoré dostal spolu s cenou. Druhých sto tisíc šilingov venoval viedenský primátor. V nijakej civilizovanej krajine sa o postihnutých občanov nestará len sám štát. Všade na svete si l'udia pomáhajú. To sa tu nesmel. U nás boli oficiálne len šťastní a zdraví l'udia. . ."

Nedávno usporiadala manželka jedného z najbohatších mužov Ameriky pôvodom Česka, Ivana Trumppová dobročinnú party. Čistý zisk bol určený výboru "Dobrej vôle". Bolo to šesťdesiat tisíc dolárov. Olga Havlová využila príležitosť a hovorila o smutných prvenstvách Československa: o rakovinových ochoreniach, o zamorenej tretine krajiny, o znečistení životného prostredia, o deťoch s chorými dýchacími cestami. "Bojujeme s tisícami problémov, ani zlomok nestačíme vyriešiť. Ale naša krajina má vo svete dobré meno, to je príležitosť, ktorú treba využiť. Sme unavení a šťastní. Unavení z t'archy totalitného systému. Najradšej by sme za noc preskočili štyridsať rokov minulosti. Veľa zlého sa nahromadilo. Pýtali ste sa, kedy vidím manžela. Niekedy v noci, niekedy ráno, alebo v televízii, alebo keď sa stretneme pri oficiálnej príležitosti. Dúfam, že sa nám v auguste podarí na víkend odísť na chatu, kde sme sa roky stretali s priateľmi, čítali rukopisy, diskutovali. A tam mám záhradu a už budú huby - vášnivo rada ich zbieram. . . Všetci sme skeptickí, nedôverčiví, keď nám niekto niečo ponúkne, hneď sa v duchu pýtame, čo za to chce. Naš výbor myslí v iných dimenziách, v l'udsko-etických kategóriách dôvery v človeka. Sme vd'ační za každú pomoc a radu, sú pre nás dôležité. Istý priateľ z Bavorska pozval desať deťí zo zamorených severných Čech na mesačný pobyt v Alpách. Krajan z Kanady poskytol značnú sumu na modernizáciu detskej nemocnice v Brne. Viete, vo voľbách sme dostali poverenie vytvoriť morálnu krajinu. Bez pomoci a dobrej vôle všetkých sa to nedá. Hlasý, ktoré sme dostali, znamenajú dôveru. Nesmieme sklamať l'udia!"

celozávodní dovolené. Smog nad Severočeským krajem bude lidí provázet i v následující dny. Může za to oblast vyššího tlaku vzduchu a bezvětří. A jak mi řekl prognostik Martin Novák, čerstvého vzduchu se Severočeši nadechnou nejdříve v polovině příštího týdne.

Spojil jsem se s majorem Ing. Josefem Tesařkem z Federální správy VB v Praze, kde oznámili součet dopravních nehod za první pololetí. Jak vypadá situace?

Není příznivá. Podle údajů počítačového systému evidence Federální správy bylo za první pololetí roku devadesát na území celého Československa zaznamenáno šedesát tisíc devětset osmdesát tři nehod, při kterých bylo osmset dvanáct osob usmrceno, tři tisíce sto čtyřicet šest těžce zraněno a čtrnáct tisíc devětset čtyřicet dva zraněno lehce. Přitom odhad hmotné škody dosahuje částky téměř třista padesát milionů korun. Samotná absolutní čísla mnoho neřeknou. Důležitější je porovnání se stejným obdobím předcházejícího roku z kterého vyplývá, že počet nehod byl vyšší o dvacet čtyři procent, počet usmrčených téměř o čtyřicet procent, počet těžce zraněných o devatenáct procent a počet lehce zraněných o dvacet tři procent. Rovněž odhad hmotné škody byl vyšší o víc jak čtyřicet procent.

Musíme konstatovat, že k výraznému zhoršování dopravní bezpečnostní situace začalo docházet již v roce osmdesát osm, ale nutno přiznat, že situace v prvním pololetí roku devadesát, kdy indexí nárůstu počtu nehod i jejich následků jsou v dosavadní historii Československa statistiky nejvyšší, je více než tragická. Je nutno připomenout, že rozhodující úlohu v tomto nepříznivém vývoji sehráli především řidiči motorových vozidel a z nich pak především řidiči osobních automobilů, kteří mají největší podíl na nárůstu jak počtu nehod tak i jejich následků. Rovněž nepříznivá je i bilance nehod, které zavinili cyklisté a chodci.

Nepříznivě hodnotíme i vývoj nehod zaviněných pod vlivem alkoholu. Při 4243 nehodách zahynulo sto čtyřicet čtyři osob, což znamená, že počet těchto nehod je vyšší o třicet pět procent, a počet usmrčených dokonce o sto jedenáct procent. Ve výčtu nepříznivých skutečností by jsme mohli pokračovat. Závěrem bych chtěl konstatovat, že nejvíce na chování účastníků silničního provozu doplatili chodci, kterých při nehodách v prvním pololetí zahynulo dvěset třicet devět, dále jsou to řidiči osobních automobilů, kterých zahynulo sto devadesát šest, sto sedmdesát pět bylo usmrceno spolujezdců v osobních automobilech, sedmdesát pět cyklistů a tak dále. Prakticky u všech těchto významných kategorií účastníků silničního provozu došlo k výraznému zvýšení počtu usmrčených osob.

Závěrem bych chtěl podotknout, že zhruba šedesát procent usmrčených z těch osmset dvanáct osob byli lidé, kteří přišli o život cizím zaviněním. Řekl bych v důsledku viny jiného účastníka silničního provozu.

WE'RE FIGHTING FOR YOUR LIFE

American Heart Association

SINCE 1921... **First National Bank of Cicero**

Provádí bankovní služby veřejnosti.

Základ spolehlivé společnosti

6000 West Cermak Road.
2500 South Cicero Ave.

Cicero Illinois 60650 Phone 780-5000 Member FDIC

STUDENT LOAN PAYOFF PROGRAM

If you're in default on a guaranteed student loan (FISL, GSL, Stafford, SLS, or PLUS loan), you may be eligible to pay it back without penalty or collection charges. (These charges can amount to as much as 35% of your debt.) You must pay your loan in full by August 31, 1990 to take advantage of this special program. For information, call the guarantee agency that holds your loan, or call the U.S. Department of Education's toll-free number:

Federal Student Aid Information Center: (800) 333-INFO

Svobodná Evropa bude vysílat na středních vlnách.

Mr. Gillette; Mr. Pecháček

Jakmile budou vyřešeny všechny technické záležitosti, bude rozhlasová stanice Svobodná Evropa vysílat na československých středovlnných vysílačích. Mělo se tak stát již prvního srpna, avšak nevyřešené technické otázky vedly ke krátkodobému odkladu. Až se potíže odstraní, bude Svobodná Evropa poprvé ve své čtyřiceti leté historii vysílat pravidelně ze země, do které směřují její programy. Použití tří československých vysílačů o celkové síle devětset kilovatů znamená, že signál Svobodné Evropy bude stejně kvalitně slyšitelný, jako signál Československého rozhlasu. Využití československých vysílačů umožňuje dohoda, podepsaná devatenáctého července v Praze zástupci Svobodné Evropy a českou a slovenskou Správou Radiokomunikací. Ředitel rozhlasových stanic Svobodná Evropa a Svoboda, Eugene Pell, při této příležitosti prohlásil: "Dohodu pokládáme za velmi významný vývoj, který podstatně zvýší přístup československých posluchačů k programům Svobodné Evropy. Rozhodnutí československé vlády poskytnout Svobodné Evropě československé vysílače je nejprůkaznějším dokladem důležitosti našeho vysílání a uznání, kterému se těší".

Ředitel československého vysílání Svobodné Evropy, Pavel Pecháček, poznamenal, že zmíněná dohoda umožní Svobodné Evropě ještě lépe zprostředkovat objektivní alternativní vysílání v období budování demokracie a tržního hospodářství. Podle Pecháčkových slov přitom náš poměr ke kolegům z Československého rozhlasu zůstává na úrovni přátelské konkurence. Ředitel Pecháček vyjádřil souhlas s názorem ústředního ředitele Československého rozhlasu, Františka Pavlíčka, a také zdůraznil, že konkurence bude užitečná pro obě stanice a především pro československé posluchače. Československé oddělení Svobodné Evropy vysílá v této době od pěti hodin ráno do dvou hodin v noci převážně na krátkých vlnách. Nyní tedy začne vysílat také na střední vlně tisíc dvěstě osmdesát sedmi kilohertzů od pěti hodin do sedmi hodin čtyřiceti minut ráno a od tří hodin odpoledne do dvanácti hodin, deseti minut v noci. Jakmile budeme mít k dispozici výsledky průzkumu mínění našich posluchačů, je možné, že náš vysílací čas ještě upravíme.

VÁCLAV BENEŠ
TŘEBÍZSKÝ

královna Dagmar

Pokračování z min. úterý

„Abyste dlouhá léta žila...“

„Abyste dánské zemi matkou byla...“

Popěvky panen lid na pobřeží z tisícera hrdel opětuje a Valdemar líbá bílé čelo své nevěsty podruhé.

Drahuška na všechny strany pozdravuje a na všechny tváře se usmívá...

„Aby se vám, jasná paní, mezi námi nestýskalo...“

„Aby cesta k domovu vašemu trávou zarůstala...“

Nyní mořskou trávou vlny z druhé strany člunu pohazují... Zpěv dívek tiší a tiší, až zvolňounka umírá...

Král se k své nevěstě poněkud nakloňuje, cos jí našeptává, drží se oba ruku v ruce, tisknou si pravice pevněji a pevněji, jako by se o to štěstí, jež svítí jim na skráně paprsky nejpřehlednějšími, v duších mladých báli...

„Uvidíte, že nehodnou nevitáte...“

Král Valdemar kloní hlavu k zemi, do očí mu mlhy vystoupily...

Drahuščin hlas mu zazněl v uši hudbou nebes. A potřeť líbá v bílé čelo vůči všemu lidu světlou družku příštích svých dnů...

„Budu vám ne paní - ale přítelkyni - ne královnou... ale vždycky přímluvkyni... ne vládkyni - ale věrnou dobrých i zlých dnů vašich sdílničkou...“

Král Valdemar ještě dli tak po boku své nevěsty s hlavou sklopenou, se rty těsně sevřenými, v očích jeho dosud mlhy a osmahlou tváří jako by chvílemi perla se byla zatřpytila, ale dražší perla, tisíckrát dražší než ta, jež v hlubinách zdejších vod nejvzácnější.

Pan Strange tlumočí Dánům královnin dík a také mu nějak slova v hrdle vážnou, zajíká se a on přece schválně vybran k úloze, již tímhle okamžikem dokonává, že nedá se tak snadno city ovládat...

„Královna vaše jmenuje se Drahomíra...“

„Dagmar... Dagmar! - Buď vítána - buď pozdravena... Žij mezi námi na věky věčné!“

„Na věky věčné!“ opětuji hlaholným šumem vlny mořské.

„Na věky věčné!“ rozléhá se pobřežím, jako by se tu ozvěna odrážela od skály ke skále, od oudoliny do oudoliny...

„Mé díky vroucí zatím, pane Strange, zůstávám i tobě dlužníkem, důstojný otče, vy všickni věrní moji zavázali jste si mě vděčností...“

Král Valdemar se zlehka posílům uklání.

„Jen dej Bůh, lidských osudů vládce nejmocnější, aby kroků našich, již jsme rádi, upřímně rádi obětovali tobě, jasný pane náš, i veškeré zemi rodné, vzpomínali si potomci nejpozdnější...“ hovoří biskup Seelandský.

„A lépe jste nemohli, Dánové, novou vládkyni počít než názvem: „Panna denní!“ Budet toto jméno věčně věkův připomínat její otčinu - slavnou, bohatýrskou českou vlast!“ ozval se pan Albert z Eskelsen, muž v řečích velmi zkušený.

Touž chvíli i král hovoří nakloněn ke své nevěstě tichounce, ale přece slyšitelným hlasem: „Buď tedy, Drahuško, nejen mně, ale všemu lidu a veškeré naší zemi paní denní - Dagmarou!“

Potom se octli zanedlouho na pevnině...

Královská družina mává lesklou ocelí vstříc nové vládkyni, staré, prastaré korouhve se až k zemi sklánějí, válečné rohy duní nejhlaholnějšími akordy, lid jása, až se chvěním vzduchu vlny rozproudívají prudčeji a tak se zdá, jako by ze všech stran pobřežím i zvony se byly na kostelních věžích rozhoupaly, aby pozdravily, jak dovedou nejslavněji, mladistvou královnou a věštily jméno její, až kam zvuky jejich doletí...

„Kdo k nám přichází na rtech s úsměvem, my mu ten úsměv stokrát dovedeme zaplatit... Kdo nám vlídné slovo dá, my

jsme hotoví život za něho položit... Věru, děti, už jsem vital několik královen, jedna z nich byla také hodná, velmi hodná, ale téhle podobné jsem neviděl... jářku neviděl!“

Starý, osmdesátiletý plavec Falster se zahleděl za průvodem, jenž se bral k Mandě volným krokem, že nemohl ani oči odvrátit...

„Věru, milé děti, nad hrobem mým větry půlnoční budou šumět, vlny mořské mi budou pět píseň pohřební už mnohý a mnohý rok, kosti mé zhnědnou, zetlí, rozpadnou se v prach, snad zajde i tahle dědinka s milými chatkami, snad zvětrá i tahle kostelní vížka, jež se na nás dívá přes stráně... ale královna Dagmar bude živa věčně věků... Jářku, milé děti... pamatujte si, jak do naší vlasti přicházela, vypravujte o tom vnukům svým... Nevím, co to, že mi jdou tak bezděky tato slova na jazyk...“

Starý, osmdesátiletý Falster pojednou umklí.

Průvod sice již zmizel za táhlým svahelem a řídkými porostlinami, ale od polední strany zařičel náhle pronikavý, ostrý vítr. Tam odtud přece vždycky teplý vzduch na pobřeží zdejší zavívá...

„Mořská žena!“ rozlehlo se uděšeně z kolika hrdel najednou a všecko se rozprchlo do chat, v chatách úzkostlivě uzavírali dveře, matky tiskly nemluvnátka k srdcím, nedorůstata schovávala se bázlivě za sukně rodiček... Mořská žena od pravěků všude nevídaný host.

Jen starý plavec Falster se ani nehýbe... Již se však obrátil; obočí jeho staženo, čelo svraštělé, ruce sevřeny v pěstě a pronikavý hled upřen na moře, jež se začíná bouřit a na němž asi půl hodiny od běhu podivný zjev, tak zcela podoben postavě ženské, zahalené od hlavy do paty v šerý šat, s pravou rukou pozdvíženou a valčí se zvolna k pobřeží...

„Někdy jsem se tě bál; když jsem byl uprostřed šířého moře, nerad jsem se s tebou potkával, ale dnes jinak... Odvážíš-li se na pevnou zemi, ať jsi co jási, hlavu ti rozpoltím a hnáty rozmohdím... Neopovažuj se!“

V pobřežních chatách slyší tenhle Falstrův hlas, jedním okem pozorují starce, druhým mlhovitý zjev a třesou se hrůzou po celém těle. Takhle snad ještě nikdo nikdy s mořskou ženou nemluvil. A osmělil-li by se, nevalně by se mu bylo vedlo.

Starý plavec opravdu svírá v rukou svých dlouhé veslo a hecovivě jím mává vstříc podivnému zjevu...

„Aspoň touhle stranou - rozumíš - touhle nebudeš mít do země naší přístupu...“

Starý Falster již nad samými vodami, jimiž pluje plno mořské trávy z obrovského věnce, kterým ovinuli loď, na níž přijížděla nová vládkyně...

Náhle se podivný zjev tratí, rozplývá se jakoby v nejprůhlednější mlhy, až po něm ani vidu nezbyvá...

V pobřežních chatách hluboko si oddychují, stírají s čela studené krůpěje potu, Falster ještě dli na výspě, dosud svírá v rukou dlouhé veslo a ještě tak neodvratně upírá zrak v tu stranu, kde se před okamžikem příšerný zjev v mlhy rozplynul... Pouze že mu vráskovitě tváře nějak nápadně prozloutly... Lidé vycházejí z chýší, mají naměřeno zrovna k němu, aby mu poděkovali, že mořskou ženu odehnal...

Falster si zatím sedá, dlouhé veslo zaryvá se do písku, hlava starého plavce nakloněna poněkud vzad, tak jako by za noci hvězdy pozorovala, rty pootevřeny...

„Dagmaro... Dagmaro...! Pán Bůh tě mezi námi požehnej a mořské ženy se chraň!“

Lidem se tímhle výkřikem z polootevřených rtů staříkových ouží až dech, urychlují kroky, pouští se i do klusu, ale když u něho stanuli, starý Falster právě - dodýchal. Umřel radostí, že mladistvá nevěsta jeho pána tak přívětivá, tak zmíry vlídná, a že mořskou ženu od zdejších břehů odehnal...

Pokračování na str. 7

When you have questions
about investing...

see the
Banking Professionals.

At the Affiliated Bank/Western National we take a personal interest in our customers. We take the time to listen to your needs, answer your questions and discuss your investment alternatives.

We offer a complete range of financial services including discount brokerage and insured tax-exempt Unit Investment Trusts

The Affiliated Bank/Western National... we have the personalized service you need and the investments you want to help you effectively manage your money.

Affiliated Bank/Western National

5801 West Cermak Road Chicago, Illinois 60650
6001 West Ogden Avenue Chicago, Illinois 60650
Phone 656-2000

DEPOSITORS
INSURED UP TO
\$100,000

FDIC

Český národní hřbitov v Chicagu

nabízí MIMOŘÁDNOU KOUPI PRO BUDOUCÍ POTŘEBU lotů pro pohřby do země a míst v MASARYKOVĚ MAUSOLEU a připojených KRÍDLECH BENEŠ a Štefáník pro pohřby nad zemí a 20-procentní SLEVOU na běžné ceníkové ceny za hotové anebo na výhodné splátky.

Navštivte naši úřadovnu anebo zavolejte. Na požádání rádi podáme další informace. Použijte této jedinečné nabídky, platné do 14. ČERVENCE 1990. V případě budoucí potřeby budete rádi, že jste napřed na to pamatovali.

Tel. (708) 738-8442 nebo (312) 539-8442
5255 No. Paulaski Rd., Chicago, IL 60630

Poslouchajte náš pravidelný nedělní rádiový program od 9 do 10 ráno na WCEV 1450.

Kázeň studentů v Japonsku

Mrs. Čizlková

Diskusiu o výchovných metódach v Japonsku vyvolala najnovšie smrť pätnásťročnej žiačky z Tókia. Jej učiteľ, prísny na dochvil'nosť, zatváral práve dvestokilové posúvacie dvere, keď chcela Ryoka vstúpiť do triedy. Dvere ju ťažko zranili, o dve hodiny neskôr zraneniu podľahla. Riaditeľ školy vyslovil síce l'útost' nad smrťou žiačky, zároveň však zdôvodnil prísne predpisy, ktorými sa trestajú nepresní žiaci.

Tragická smrť žiačky nanovo vyvolala debaty o drastických disciplinárnych opatreniach v japonských školách. Hoci sú výchovné metódy stále častejšie predmetom verejnej kritiky, na všednom dni žiakov sa sotva čomiení. Tak napríklad na väčšine japonských školách sú chlapci povinní nosiť vojenské krátke vlasy a školské oblečenie predpisuje dokonca dievčatám farbu stužiek do vlasov a chlapcom šírku nohavíc. Avšak aj mimo školských tried sú žiaci prísne strážení. Bez osobitného povolenia školy je prakticky všetko zakázané, čím si iná mládež vypína svoj voľný čas: hudobné kazety, filmy, videové hry a podobne. Štrajkom v sede bojkotovali nedávno študenti v západnom Japonsku vyučovania a protestovali hlavne proti dvom predpisom: zákazu prijímania návštev a zákazu používania gélu na sprchovanie. Pobúrilo ich aj inštalovanie poplašného zariadenia v spojovacej chodbe medzi chlapčenskými a dievčenskými spálňami. Žiakov a študentov, ktorí porušia pravidlá, ešte aj dnes v Japonsku telesne trestajú.

Spojenie hry a učenia, hlavne v dnešnom pretechnizovanom svete, je hodné japonskej firme Nintendo tri milióny dolárov. Tol'ko totiž venovala laboratóriu pre médiá pri technickom inštitúte v Massachusetts. Najväčší odbyt na trhu majú videové hry; štatisticky sa zistilo, že v takmer deväťdesiat percent amerických domácnostiach prinášajú deťom zábavu pri televíznej obrazovke. Ich obrat dosiahol minulého roku tri a pol miliárd dolárov, zatiaľ čo videové hry s pedagogickým zameraním vyniesli iba tristo päťdesiat miliónov dolárov. Preto teraz vývojom poverili pracovnú skupinu pod vedením profesora Paperta, ktorý sa stal známym predovšetkým počítačovou vyučovacou hrou. Táto sa dnes používa ako pomôcka pri vyučovaní fyziky a geometrie na každej tretej americkej základnej škole. Je to takzvaná "Lego-Logo" metóda, ktorá pracuje opticky s legovými stavebnými skladačkami. Vyvinula sa pomocou nadácie firmy Lego.

ukázal, že jsou bídní báblivci..."

Vězeň se opřel oběma rukama o mříže v okénku, jako by je chtěl vylomit. Měl sice dosud sílu obrovskou, ale železo se v sáhotlusté zdi přec ani nepohnulo... Jen pavučinu, jež se z jedné strany rozestírala, zavál vítr zpět do jizbice a veliký pavouk křížový, vyrušený v práci své, poletoval ustrašen nevěda, kde usednout a zapříst se poznovu.

Obličejem vězňovým rozestřel se děsný výraz...

Žalářník otevřev dveře zhroutil se až svého střežence.

„Pro Bůh, pane... jsem odpověden za tvůj život...“

Žalářník jedva že mohl mluvit.

„Za můj život? – Či myslíš, že bys byl trestán, kdybych se rozehnal touhle svou lebkou přímo do zdi a roztránil si ji na kusy? – Bojíš se, že by tě trestali? – Oni by tě odměnili! – Měli by o jednoho nepřítele na světě méně... A takový nepřítel, jakým jsem já, stojí už za hezký peníz, podaří-li se komu, aby ho poslal do pekla!... Královský rod v Dánsku neměl horšího nepřítele a také snad nikdy nebude mít nade mnou – Rozumíš?... Ale přece si to rozmyslíš, abych jím radost udělal. Dali by zpívat i Te Deum... Rozumíš!... Te Deum!... Dali by za mne i na mše svaté... O těch starostlivců!... O život můj buď bez starosti...“

Vězeň se nyní i rozesmál; ale starého žalářníka přecházel tímhle smíchem všemi kostmi mráz. Už ho samého nejednou napadlo, že by mu mohli dát milost. Dost dlouho již přemýšlel o následcích nezřízeného záští proti starému někdy Valdemarovi a Knutovi ve zdejší jizbici... Ale dnešek žalářníka o jiném poučil. V hlavě vězňově plane dosud nepřátelství nejprudším žarem, ze srdce jeho dosud šlehají blesky nezkrotitelného záští a duše ještě tak překypuje vášnivým hněvem proti pokrevencům... Klenutí oringsburského žaláře neutlumilo ve vnitru jeho ani jediné jiskry někdejší nenávisti. A královský služebník, jemuž klíče od vězení svěřeny, si dnes pomyslí, že by stěny zdejší měly být ještě dvakrát tak silny a dveře vedoucí do žaláře i s mřížemi v okénku zesateronásobněny, protože vězeň mnohem nebezpečnější než kdykoliv dřív... Když se ho občas ptával, co v Dánsku nového, leckdy mu již chtěl povědět; často měl na jazyku: „Starý král na pravici Boží a mladý král nějak churaví... postonává...“ A jak tomu dnes v duchu blahověřil, že byla ústa jeho jakoby sedmerým zámkem zamčena! Vždycky jen odpovídal: „Když dá Pán Bůh zdraví, dobře – dobře, pane...“ Více se od něho vězeň nemohl a nemohl dovědět, leda tak pohádku nějakou, na příklad, jak v Oringsburku byla jedna mořská panna návštěvou.

Dnešního dne chladil si uvězněnc celé hodiny rozpálené tváře na vlhkých stěnách žalářových. Příklad noci bude tomu pět měsíců, co zaslechl nezvyklý šumot kolem mříží, tak jako by sem byl usedl pták, perutěmi zachřestěl, zobákem zaklobal a spáry o kameny se zapíral... A když se na lůžku vzhoupil a vyhoupl se až k mřížím, dopadlo cos na hlavu jeho a potom bylo již zase všude ticho, až příšerné ticho, jakého se plavci na moři nejvíce lekají... Sorvaže mohly první paprsky z jitra do žaláře vniknout, zabělel se v rukou vězňových papírový závittek, ale skrz na skrz promočený, jako by ho mořské vlny byly zvlázily... Když jednotlivé proučky pečlivě rozvinul, vzkřikl radostí, až si toho zvuku všiml i stráža na hradbách. Dva dobří přátelé mu zvěstovali, že hodina jeho osvobození již blízounká, král Knut že na lůžku smrtelném a bratr jeho Valdemar pro dánskou korunu prý příliš mlád. Ani by ji na svých skráních neunesl. A potom že prý se začíná přátelit z Polabany, jejichž jedna větev ho už provolala vojvodou... Vězeň lističky několikrát bedlivě přečetl a již je chtěl zničit, kdy utkvělo oko jeho na přepodivném písmu, které asi obsahovalo nejdůležitější část celého poselství... Tyhle řádky psala ruka od pravé strany k levé a každické písmeno bylo jinak položeno... Trvalo hezky dlouho, než se podařilo vězňovi obsah rozluštit. „Než sedmkrát zsvítí na Oringsburk hvězda severnice, bude v Dánsku prohlášen králem Valdemar druhý, nechť je každou chvíli připraven... Tři světla na moři buďtež mu znamením za noci a za dne tři rackovy, jichž křídla svázána a jež z lodi kolem Oringsburku plovoucí vypustí...“ Když mu toho dne odpovéděl žalářník k otázce, co v Dánsku nového: „Dá-li Pán Bůh zdraví, dobře – dobře,“ měl sto chutí vzít kamenný džbán, v němž mu přinesl pramenitou vodu, do ruky a mrštit jím po hlavě jeho... Ale přec se dovedl ovládnout ještě včas; od té doby však měřil jen svého strážce nejpohrdavějším pohledem...

Hvězda severnice vzešla již nad Oringsburkem bezmála dvěstěkrát, o třech světlech na moři dosud ani vidu, o třech svázaných ptáčích také ani stopy a kolem Oringsburku pořád příšernější ticho. A vězni se zdávalo, že žalářníkův obličej zatahuje se den ode dne jizlivějším a jizlivějším výrazem... Ale jen se mu tak zdávalo. Bývá tak v životě nesčíslněkrát, zhatí-li se člověku jeho záměry a rozbortí-li se jeho naděje, že se mu zdá, jako by každý se mu na potkání do tváří vysmíval...

Od dvou dnů neměl vězeň v ústech ani jediného sousta... Noc i dnem upřeny zraky jeho neustále na moře.

Na dnešek nezamhouřil oka ani žalářník. Stráža v bráně zdvojeny, hlídky na hradbách zvláště z té strany k moři ztrojnásobněny... Zprávy, jež od nějakého času obíhají celým pobřežím, mohly by s výbuchem vězňova hněvu souviset a proto třeba opatrnosti. Byla by to prapodivná přivítaná nevěsty královny, když by jí svítala prvními kroky do Dánska pochoďen války občanské. Zdejší kastelán neměl dosud nejmenší zvěsti o příjezdu Drahomířině a jásotném jejím přivítání... Ani větry sem nemohly přivát bouřlivé pozdravy, jež z nesčíslných hrdel hlaholily vstříc mladistvé králevicně, protože táhly zrovna opačnou stranou...

Pokračování v úterý

Kolem něho všecken zástup na kolenou a na modlitbách za milosrdný Boží soud. Potom ho pokropují třikráte mořskou vodou křížem, zatlačují mu oči, berou ho na ruce a odnášejí do chaty...

Týmž okamžikem vjížděla Drahůška do královského zámku a ohlušujícího rachotu bubnů, za pronikavého vřeskotu trub, za táhlého dunění rohů a za bouřlivého jásotu dánského lidu, jenž vzrostl cestou od mořských břehů v mohutný proud čítající na tisíce a tisíce hlav...

Drahůška neustále se usmívá, na všechny strany se uklání, všem bilou ručkou kyne nejvládněji...

Již dnes by byli všickni šli pro ni do ohně a což až ji poznají!

Matky zdvíhaly v rukou své miláčky, jak modly nejvýše...

„Podívej se...!“

„Pamatuj si to!“

„Tamhle ta! – V tom oblakovém šatě... Ta, co se pořád usmívá, co pořád děkuje!“

A tleskají mladistvé královně i dítky ručkama vstříc.

V hradě dánských paní a panen k nespočtení... Všecko ji tu vítá tak vroucně, tak ze srdcí nejpříjemnějších... Cesta z vlasti jí byla přetěžká. Když se naposled ohlédla v tu stranu, kde modravé vrchy označují poutníku na kolik hodin cesty drahou domovinu, usedlo jí cos kamenem na mladou hruď, oči se jí zalily slzami, a musela sevřít rtíky, jak mohla nejtěsněji, aby utlumila vzlykot, jímž se jí labutí hrdélko svíralo jakoby kleštěmi... Těhle tísne však, již nelze vypovědět, zbavil ji teprve pohled na široký půlkruh lodíček, na nichž ji vítali plavci z celého zdejšího pobřeží, úsměv na rtech, jenž zdálo se jako by byl odletěl nazpět za Krušné hory do středu země, kde nad stříbropěnnou řekou otcovský hrad, vykouzluil ji okamžik, kdy užela na vyčnívající výspě chotě svého, a od té chvíle již jí s tváří nevymizel. Ba zdálo se, že jest od okamžiku k okamžiku čarovnější, okouzlivější, tak jako když slunce zsvítí v kraj nejpříjemnější paprsky a rozjasňuje i čela nejzasmušilejší... Pohledem nevěsty svého krále zapomínali Dánové na všecko, starosti opouštěly na chvíli i nejlopotivější život, tak zcela všecko okřávalo a radovalo se radostí nelíčenou v okolí Drahůščině... Málo kde takhle vítávají nevěstu krále svého. Uvíjejí síce věnce z nejluznějších květin, i cestu kvítím nejpestřejším posypávají; ale dceři Přemyslově i Adlétině jinými květy zdobili v Dánsku první cestu její do hradu královského. Ony vadnou nezřídka již prvním dnem, lističky z kvítků nejvzácnějších noha zašlapává v prach; ale tyhle zůstávají svěžími i potom, když zhasl život, jemuž kvůli rozkvetly a rozvily se nejpůvabnější... Byly to věnce, jež uvíjela upřímnost, oddanost, věrnost, láska a přítulnost až dětinná. A proto zůstaly svěžími i když všecken kraj oděl se hávem sněhovým, když severák den ode dne hučival bouřněji, když se půlnočními větry dmuly východomořské vlny do závratných výší, než se ztlížily a než je zatáhla sáhotlustá kůra ledová... A nedovedla je zničit ani ruka, jež se zdvihla z neusmířitelného záští proti choti Drahůščinu.

V Na Oringsburku v okrouhlé, zčernalé věži vězeň, jenž tu již čtrnáctý rok, den ode dne nepokojnější. Každou chvíli vystupuje v temné, klenuté jizbici, jak může nejvýše, a dívá se do dálky, jako by také někoho očekával, snad loď, na níž by mu přinášeli list, jímž ho král z vězenství propouští... Ale koráby se šedavými vlnami jen kmitaly. Sotvaže se na dalekém obzoru pojevily, již zase oka mihnutím se z dohledu ztrácely... Vězeň však neodvracel oči od hladiny mořské, ani když se všude rozestřelo šero večerní... A vydržel tak nehnutě stát mnohou hodinu; nedovedl ho vyrušit ani žalářník, jenž mu přinášel večeri, na uvězněnce až příliš nezvyklou. Tento se neosmělil ho ani oslovit, spočinul na něm pouze tázavým pohledem, postál nějakou chvíli ve dveřích a potom pohodiv několikrát hlavou, vzdálil se, že ho nebylo ani slyšet, tak říkajíc po prstech.

Vězeň na Oringsburku byl s nebožtíkem králem Knutem i jeho nástupcem Valdemarem v nejužším svazku příbuzenském. A byl zemskému pokoji asi zmiry nebezpečný, že mu vězením vykázan starý, zasmušilý hrad Oringsburk při samém mořském břehu...

Vyhlížeje za posledních dnů neustále uzoučkým, zaokrouhleným okénkem v dosti prostranné světnici na moře a neodstupuje ani za tmavých nocí, očekával, že se každou chvíli zardí obloha požárnou záplavou, že ztemnělé vlny mořské zčervenají křídly rudého kohouta, že k uším jeho dolehne hlahol zvonů, jichž srdce budou bít na poplach, že uslyší v samém hradě řinkot ocele, dunění rohů a že plameny vyšlehnou k zčernalé obloze i z jeho vězení, že se otevrou dveře, těžké, železem přič na přič pobité dveře a že do temnice vkročí jeho osvoboditelé, kteří ho odtud přímo na královský trůn povedou...

Plynul však den za dnem, na moři ticho, v noci černo, v hradě dusněji a dusněji a o někom nikde ani slechu ani vidu. Odtud onen sžíravý neklid v tvářích vězňových, odtud onen zimničný plápol v očích jeho, odtud onen pročervenálý obličej do něhož proudy se mu hnala všecka krev... I rty jeho se chvěly napětím, ruce se mu třásla a dech se stával kratším a kratším, zvláště když uviděl dálkou bělavé plachty, jež jako by se zrovna k jeho vězení blížily.

„Přece musily mé listy v pravé ruce dojít! – Nebylo by ani možno, aby jich byli přívrženci mého otce nebyli obdrželi... Či snad bych zrazen byl?... Zrazen i odtud?... Pak by bylo lépe, abych si o tyhle mříže hlavu rozrazil! – Aspoň bych jim

Cesty po Čechách. Projíždíme českými městy.

Denní Hlasatel 8
30. srpna 1990

HLUBOKÁ, BĚLOSTNÝ SEN NAD VLTAVOU.

František Tomáš

Na cestě do Hluboké jsme opravdu v jižních Čechách, v té neskonale krásné, zádumčivé krajině. Na blatech. Zelená krajina jako by se protahovala v odpoledním slunci. Opustili jsme šumění šumavských hvozdu a projíždíme krajinou plnou rybníků a tůní a osobního půvabu. Jihočeský kraj je se svými osmi okresy co do velikosti pátý v Československu a na rozloze státu se podílí téměř 9. procenty. Přibližně dvě třetiny jeho území, jak se dočítáme v aktuálním německém turistickém průvodci, zaujímají zvlněné roviny a pahorkatiny s nadmořskou výškou od 400 do 600 metrů.

Hluboká nad Vltavou leží 6 kilometrů na sever od Českých Budějovic. Jedeme k Hluboké oklikou po silničkách, které jsou kupodivu v docela dobrém stavu. Jen ve vesnicích, kterými projíždíme, nevěřím vždy svým očím. Pamatuji se z mládí na ty bělostné statky a seiské usedlosti. Zářily vždy čistotou. To je v porovnání s dneškem sen. Nikde nic nezáří, skoro žádné stavení není bíle natřeno. V těch vesnicích i samotách jako by se zastavil čas a nic se nepohnulo. Teprve když vjíždíme do Hluboké, tak se minulost vrací v plně zářivé kráse. Z návrší, které uzavírá českobudějovickou kotlinu, vyrůstá pohádkově působící bělostný zámek věnčený ozdobným cimbuřím. Jeho dvoupatrový blok je členěný věžemi, terasami a arkýři. Zámek je v docela dobrém stavu.

Budeme zde bydlet v hotelu se vznošným jménem Park-hotel. Projíždíme Hlubokou, která je vlastně malým městečkem schouleným v podzámčí. Hlavní ulice se skládá z oprýskaných, ale i několika dobře udržovaných domů. V hotelu nás odbavuje mladá slečna recepční. Je ochotná a milá. Sotvaže ji zapředu do rozhovoru, poznám, že je přívrženkyní Občanského fóra. To se mi bude dobře spát. První noc po 42 letech na jihočeské půdě. Jsem rodák z Jizerských hor, ale Jihočeský kraj byl vždy mým favoritem.

Příštího dne si prohlédneme zámek a přilehlý park. V jeho východní části jsou ukryty stopy ranně gotického hradu, královského správního centra z poloviny 13. století. Tehdáž dal král Václav I. postavit na místě dnešního zámku královský hrad, který po smrti nešťastného krále Otokara II. převzal jeho nejzavilejší odpůrce a nepřítel Závíš. Ten se dokonce oženil s vdovou po králi Kunhutou, stal se nejvlivnějším mužem Českého království a pokoušel se o trůn Václava II. V roce 1290 získal však Václav II. všechnu moc do svých rukou a dal svého protivníka Závíše na Hluboké popravit. Obdobně jako ostatní královský majetek byl hrad často zastavován členům nejvýznamnějších panských rodů. Panství zkonfiskované Malovcům odprodala koruna roku 1628 generálovi de Marradasovi a již za necelých 40 let se ocitá v rukou posledních držitelů, v rukou rodu Schwarzenbergů, jejichž majetek potom Československý stát zkonfiskoval v roce 1949. Schwarzenbergové se od první chvíle starali nejen o výstavbu zámku, ale zdokonalovali i ekonomický růst svého panství, takže se stali jedním z nejbohatších šlechtických rodů naší země. Důsledná romantická přestavba zámku se uskutečnila v letech 1849 až 1855.

Hluboká dnes ukazuje návštěvníkovi v šestatřiceti místnostech 36.000 exponátů, do čehož se nepočítá 12.000 knih objemné knihovny. Pozoruhodnou a dosud funkční technickou památkou je systém teplovzdušného topení z roku 1855 a tlakové vodárny, která byl zřízena již v roce 1735. Hluboká je, jak se přesvědčujeme, nejnavštěvovanějším zámekem v Československu. Zpátky v podzámčí jdu pojišť do místního bufetu. Paní obsluhující je ochotná a zdvořilá. Ale sekaná, kterou jsem si poručil, není k jídlu. Pojídám piliny komunizmu. . .

Zatímco česká krajina si už na výjimku severních Čech zachovala svou původní úchvatnou krásu, česká města ji téměř ztratila. Při cestách s německými filmaři jsem navštívil skoro každé větší české město, které bylo turistickými průvodci označené za krásné nebo pamětihodné.

Velmi jsem se například těšil na České Budějovice. Budějovické náměstí je největší v Evropě a je kupodivu v docela dobrém stavu. Jen ta betonová krabice, v níž je umístěna spořitelna, působí jako rána pěstí do oka. Vjezd do Českých Budějovic byl však tristní. Opět šedé, namnoze špinou zčernalé domy, padající, oprýskaná omítka domů, nikde ani kousek čerstvé barvy či čehosí svěžího. Náměstí však pulsovalo životem. Lidé popíjeli na malém jevišti, vystrčeném do náměstí, kávu nebo jedli zmrzlinu, kamelot vyvolával titulky místních novin a k cizímu autu se dokonce přiblížil vekslák.

Obědváme v pověstných Masných krámech. Jsou přeplněné. Kdyby jeden z přátel neobjednal včas stůl, nejedli bychom. Je to prý ta nejlepší restaurace v Českých Budějovicích. K tomu mohu říci:

Folkloristická skupina na náměstí v Mělníku.

vepřové žebírka nebylo k jídlu a do bramborových knedlíků jsem se dobýval jako do tenisových míčků. Naši filmaři tu nepořídili. Vyjednávali, zda by nemohli přijet na podzim a natáčet v interiérech. Český hostinský z Mnichova pan Špaček by tu rád vařil pro diváky německé televize nějakou typickou jihočeskou specialitu. Ale bohužel, bude ji muset vařit v jiných interiérech, protože Masné krámy se budou od konce léta renovovat.

Není však všechno v Čechách šedivé, jak se na první pohled zdá. Když jsme projížděli okolo Tábora četli jsme na jednom viaduktu nesmírně vtipný nápis ještě z doby nedávného předvolebního boje: 'Kdo je chitřý, ten volí komunisty!' Ano - slovo chytrý bylo napsáno s měkkým i! Jedno písmeno a roztrhne oponu! Ale teď to jen přeložit cizinci, který nechápe, že se něčemu strašně směju, čemu on nerozumí. To je velký humor, ovšem humor pro domácí potřebu.

Usadili jsme se v Praze a to bylo naše výpadiště do středních Čech. Původně jsem chtěl jet s německými filmaři do Roudnice, ale zůstal jsem v Praze hledat potřebnou literaturu. Filmaři, když se z Roudnice vrátili, byli celí zkormoucení. Mělo tam být jedno z nejkrásnějších náměstí Čech! Ale co našli? Obvyklý obraz - oprýskané, polozničené domy, vše v katastrofálním stavu. A pak natáčejte film o krásách Čech. . .

To Mělník je na to přece jen trochu líp, i když v jeho okolí zásluhou jedné chemičky pomírají skoro všechny vinice. A nikdo neví, kdy dojde na ty poslední. Ludmilu jsme však pili v Zámecké restauraci a byla výborná. Filmaři hledali, jak dostat do kamery soutok Vltavy a Labe. Budou na to muset jít s fintou. V Mělníku jsme jeli okolo Tyršova domu a gymnázia Jana Palacha, rodáka z ne tak vzdálených Neratovic. Na náměstí stály různé folkloristické skupiny. V zámeckém areálu se konal odpolední koncert lidových písní a vážné hudby. Západoněmečtí turisté, které vyklopili dva autobusy, mířili překotně k zámku. Zřejmě si nechtěli nechat koncert ujít.

Mohl bych ještě vyprávět o Strakonících, o Plzni, o Rokycanech. Ale to bych se jen opakoval. Vzpomínám si, jak jednou na začátku myslím osmdesátých let projížděl jeden americký novinář v autě z Mad'arska celým Československem a když se stávil u nás v Mnichově, ptal se nás: 'Prosím vás, jak to, že je v Československu tolik válečných škod? To Československo tak trpělo válkou? A proč tam s tím nic nedělají?' Museli jsme mu vysvětlovat, že ty škody nenapáchala na naší zemi válka, ale jen a jen komunizmus, vláda komunizmu. Po návštěvě řady českých měst jsem však porozuměl tomu, proč došel k takovému dojmu. Ted' chápu i jiné cizince, kteří se mě ptali: Jak mohou lidé bydlet v tak špinavých a ošklivých domech? Tuhle otázku jsem na svých cestách položil mnoha našincům a odpovědi byly vždy téměř stejné: To byl výraz všeobecné apatie, která se dá opsat slovy: mouchy, sežerte si mě. Nebyly barvy, nebyl lak. A když se už někdo odvážil renovovat, musel se vždy ptát: Co tomu řeknou sousedé? Že vybíhá z řady - nebo že musí mít bůhvíjaký majetek. . . a kdoví jak k penězům přišel, že si může něco takového dovolit. . . V uzavřených společnostech vládne nejenom podezřívavost, ale i závist. . . To byly odpovědi, nad kterými je se třeba zamyslet.

POSLEDNÍ SLOVO

Jakou federaci?

Tak už zase řešíme s předstihem to, co má vyřešit debata o ústavě v parlamentu. Český i slovenský národ hledají svoji identitu v co nejsamostatnějších republikách. Paradox spočívá v tom, že ti lidé, kteří s takovým oduševněním mluví o samostatnosti národních republik, jsou vázáni volebními programy svých hnutí, která vidí náš dlouhodobý cíl v návratu do Evropy. V praxi to znamená úsilí o vstup do Evropských společenství. Reálně je to možné — i vzhledem k naší relativní zaostalosti — nejdříve po deseti letech; i daleko vyspělejší Rakousko bylo odkázáno na období po roce 1993. Nebylo by proto na škodu zamyslet se, jaká bude naše pravděpodobná pozice v Evropských společenstvích po roce 2000. Jinak bychom ústavní změny dělali na

poměrně krátkou dobu, a možná ještě protismyslně.

Těm, kdo doporučují, aby u nás byly dvě emisní banky, lze sdělit, že ve federované Evropě patrně nebudeme mít ani jednu; jednotná evropská měna (ECU) ostatně již dnes existuje. Ti, kdo se obávají, že mezi Slovenskem a zbytkem států budou hraniční závory, mohou zjistit, že hranice všude zmizely, a že probíhá volný tok osob, zboží i kapitálu. Konfederalisté, souhlasící alespoň s jednotnou zahraniční a obrannou politikou, budou překonáni faktem, že obě tyto politiky budoucí Evropské unie se nebudou určovat ani v Praze, ani v Bratislavě.

Mnohdy se zapomíná, že při našem jednání o vstup do sjednocené Evropy budeme výrazně slabším partnerem, jehož se nebudou příliš ptát na jeho názory: poprvé převyšuje nabídku a nikdo nám nebude bránit, abychom zůstali před branami Evropy. Máme-li tuto bránu otevřít, bude se od nás chtít,

abychom své budoucí partnery v evropské federaci zbytečně nezatížili. Znamená to v první řadě dosáhnout takového kulturního a ekonomického výkonu — a ještě spíše dynamiky tohoto výkonu — vzbuzující alespoň částečný respekt. Všechno ostatní je poněkud komický politický folklór.

Máme pozoruhodnou schopnost nechat se strhnout detaily a vizemi, a zapomínat přitom na to podstatné — na Masarykovu každodenní drobnou práci. Minulý parlament propíjíval řadu dní neúspěšnými diskusemi o názvu státu. Současně přijal mizerný zákon o soukromém podnikání a ještě horší zákon o státním podniku. V důsledku toho se u nás nepodniká. Dnes nám hrozí romantická vize rozdávaní investičních kupónů zdarma, místo abychom měli odvahu suše sdělit obyvatelstvu, že své budoucí bohatství si každý bude muset zaplatit zvýšeným pracovním výkonem a dlouhodobým splácením zakoupených akcií. Nevytváříme střední stav, tuto sůl země, a na masu zbláznělých proletářů rou-

buje chmýry českých a slovenských velkopodnikatelů. Občas si posteskneme nad neutěšeným stavem našeho školství, zdravotnictví či životního prostředí, ale neděláme nic pro to, abychom přijali takové privatizační postupy, které by nám zajistily prostředky pro jejich skutečný rozvoj.

Zatím nás federální dialog je nesen na vlně vzájemného obdivování slepého beznohým, že spolu bychom daleko nedošli. Pokusme se konečně vidět smysl autentické federace v tom, že nás dovede do Evropy s využitím možností místní integrace sil a bez jakéhokoli přerozdělování prostředků mezi národními republikami. Nadnárodní celoevropské síť se nebudou ptát, kdo je Slovák nebo Čech, ale co umíme. Bez této orientace bychom mohli po deseti letech hašteření s překvapením zjistit, že jsme se ocitli před branou, která nás definitivně vltá ke vstupu do třetího světa.

Z Lidových novin

MILOŠ ZEMAN

NĚMECKO:

Tahanice o volební termín

Finanční a stranicko-politické zájmy. To, čemu říkáme u nás okurková sezóna, říkájí v Německu „Sommerloch“ — letní díra a aby tato díra nezela jen prázdnotou, postará se politika vždy o jakousi bouři ve sklenici vody nebo-li, jak tomu říkájí, letní divadlo — „Sommertheater“. Nyní jde ovšem spíše o drama. Lecko v obou německých státech vrčí hlavou v údivu nad tím, co se děje a děje ve dvou dosud existujících německých parlamentech.

Připojení NDR ke Spolkové republice tehdy a tehdy, volby hned po tom nebo až po několika měsících v původně stanoveném termínu, stanoviska SPD Východ, SPD Západ, liberálů tam i tu, kancléře Kohla a ministerského předsedy de Mazièra, navíc Zelených a PDS — bývalých komunistů, nemluvě o menších stranách a skupinách. Snad jediný, parlamentu přednesený argument, který je jasný všem, byl tento — i tam venku (tj. masy mimo parlamenty) mají jiné starosti finanční a existenční a těžko pochopí, že se stovky poslanců dvou parlamentů nekonečně hádají o termíny, místo aby řešily otázky investic, zaměstnanosti, sociálních jstot a mnoho dalších, které způsobují obyvatelstvu v obou německých státech větší starosti než volební termíny.

Jedním z argumentů, proč by se měly volby konat co nejdříve, je, že by se pak dříve řešily hospodářské a sociální problémy dnešní NDR. Ještě v průběhu debaty se však ukázalo, že i tento argument je jen záminkou. Ministr financí SRN Weigel stáhl návrh státního rozpočtu na rok 1991, protože teprve po sjednocení může vypracovat návrh platný pro celé Německo. Tento návrh pak může být schválen parlamentem až někdy okolo velikonoce příštího roku. Ať budou volby v říjnu nebo v prosinci, nemá na to časově tedy vůbec vliv.

Kancléř Kohl se zase přimlouval pro dřívější volby se zdůvodněním, že teprve pak může dojít k odkrývání karet, co se týče finanční situace a opravdových potřeb východního Německa. Opozice k tomu namítá, že potřebuje-li kancléř takovéto údaje, je nevěrohodné jeho dosavadní tvr-

zení, že sjednocení nebude západoněmeckého poplatníka nic stát. Sám Kohl tuto nečtivě přikrmuje, když nyní ke svému nekdějšímu slibu připojil, že „zvýšování daní nepřichází v úvahu“, nenápadně slůvko „prozatím“. Navíc proti tvrzení, že po volbách bude zvýšena daň z obrátu nikdo není ochoten sázet ani marku. Ale dřívější termín voleb sotva pomůže při financování schodku. Také hádky mezi východoněmeckým ministrem financí Rombergem (SPD) a ministerským předsedou de Mazièrem a spolkovým ministrem financí Weiglem (oba unionisté) se pokládají spíše za součást volebního boje než za příspěvek ke spořádanému sjednocení. Rombergovi se vyčítá, že stále jen publikuje alarmující čísla bez potřebných podkladů, on zase vytýká svému ministerskému předsedovi, že při jednání se spolkovou vládou ignoruje skutečné potřeby NDR.

Nemá valný smysl vypočítávat všechny argumenty pro a proti dřívějšímu volebnímu termínu. Stanovisko SPD, že není ochotna souhlasit se změnou ústavy jen pro tento účel, není prou stranických zájmů. Kohlovi a křesťanským demokratům na obou stranách Labe jde v podstatě o to, aby se volby konaly co nejdříve, pokud ještě trvá euforie ze sjednocení, pokud Kohl je ještě oním velkým sjednocovatelem a než dojde ke vystřízlivění a k ještě většímu projevu nespokojenosti, než je tomu již dnes. Opozice samozřejmě, jak tomu může být jinak, má přesně opačné zájmy. Očekává, že proroctví jejího kandidáta na úřad spolkového kancléře, Oscara Lafontainea, která se pozvolna potvrzuje, že totiž příliš ukvapený sjednocovací proces bude mít záporné

důsledky v obou německých státech, se projeví ještě pronikavěji, zbaví nynějšího kancléře svatozáře a zvýší prozatím jen malé naděje, že příští kancléř bude Oscar a nikoli Helmut.

Technickou podmínkou pro uskutečnění voleb vůbec je požadavek, aby čtyři velmoci včas upravily mezinárodní právní stav tak, aby sjednocené Německo bylo od samého počátku svrchovaným státem. Tomu patrně nestojí nic v cestě a je třeba přičíst tandemu Genscher—Kohl k dobru, že jeho diplomatická jednání jak se Sovětským svazem a Polskem, tak se západními spojenci byla dovedná a úspěšná. V Německu samém je pak třeba, aby se konaly volby do sněmů pěti nově ustavených zemí v NDR, aby se tyto země mohly v souladu s ústavou SRN připojit ke Spolkové republice.

Argumenty o jakémsi hrozícím období bezvlády v NDR nelze brát příliš vážně, přihlídneme-li k současnému skutečnému stavu a aktivitě vlády NDR. Na rozdíl od Československa, Maďarska nebo Polska neexistuje v NDR žádná, zdůrazňují žádná snaha vyhrnout vlastními silami z bahna, do kterého jí bývalý režim zavedl. Abychom použili obrazu barona Prášila, ostatní bývalé komunisty ovládané země se musí ze vlastní copy vytáhnout z močálu. NDR svůj cop nastavuje západnímu Německu a vybízí — tahejte. A SRN tahá. Vládní rozpočet NDR několik měsíců před jejím zánikem vykazuje schodek 10 miliard marek, a to poté, co SRN několika desítkami miliard vůbec nějaký rozpočet umožnila. 80 % východoněmeckých podniků stojí před bankrotem, nejsou ani peníze na výplaty, ani prostředky na podporu v nezaměstnanosti. SRN to zaplatí. Rolníci zůstali sedět na svých produktech. SRN otevřela dveře do Evropského společenství. NDR porušuje smluvní závazky vůči svým bývalým spojencům, ale nakupuje za miliardou vybavení pro „lidovou armádu“, která za půl roku přestane existovat. A vláda NDR jen konstatuje katastrofy a vyslovuje požadavky. Naštěstí hospodářská situace Spolkové re-

publiky Německo je tak příznivá, že si může dovolit sanovat NDR ani zatěžování vlastního obyvatelstva se nebudou příliš bolestně dotýkat životní úrovně této části Německa.

Domnívá-li se snad někdo, že hospodářské a měnové sjednocení byla ta rychlá cesta, o níž se v bývalých socialistických státech hovořilo, že Němci v NDR skočili do vody, aby se naučili plavat, je na velikém omylu. Skočili do vody, to je pravda, ale s přesvědčením, že plavat vůbec umět nemusí, protože jim bude vhozen jakýkoliv počet záchranných pásů. Bylo by osudnou chybou, kdyby-vývoj v NDR byl považován za jakýsi vzor pro ostatní státy střední a východní Evropy. Snad se časem ukáží některé užitečné prvky. Prozatím je to však jen upadající společnost nastavující své kapsy.

□ BEDŘICH UTITZ, Z Lidových novin
Kolín nad Rýnem

“Investujete-li peníze, obnos úroku, jehož si přejete dosáhnout, závisí na tom, chcete-li dobře jíst či dobře spát.”

- J. K. Morley

V SOVĚTSKÉ GRUZII (Georgia) BYLA PŘEVRAČENA LENINOVA SOCHA

Moskva - Stovky lidí přihlíželo, když byla převrácena socha Vladimíra Lenina v Tbilisi, gruzínském hlavním městě, podle zprávy místního redaktora. Socha byla terčem několik měsíců a hlídala je policie. Ale autority nedávno povolily veřejným požadavkům a souhlasily se zbouráním tohoto pomníku, řekl Zurab Kodalashvili, vydavatel nezávislé gruzínské agencie Novosti Iberia. Rekl, že neidentifikovaní dělníci těžce pracovali celých pět hodin dokud socha, která dominovala na náměstí, nebyla převrácena za přítomnosti třista padesáti pozorovatelů.

RBI, INC.
9025 West Cermak Road
North Riverside, Illinois 60546

MILLIE
KOLESKE

(708) 442-0444
(708) 579-0545

mluvíme česky

Jestli chcete prodavat nebo kupovat zavolejte, prosim.

Na PRODEJ překrásný, 4 roky starý zděný dům v nové části Westchesteru - 3 ložnice, 3 koupelny, plný sklep, letní kuchyně. Pro velkou rodinu a nebo pro matku a otce.
Zavolejte o další informace!

Seznámení

Mladý muž 32 188, SŠ-elektro, moravského původu, žijící v Kanadě by se rád seznámil za účelem sňatku se ženou do 35 let. Adresa:

Václav Kret
5553 Basile Patenaude
apt. č. 404
MONTREAL - QUEBEC
H 1 Y 3 E 3 CANADA

Mladý muž 31 178, elektrikář, Moravák, žijící v Kanadě, by se rád seznámil za účelem sňatku se ženou do 35 let. Adresa:

Václav Loukota
5553 Basile Patenaude
apt. č. 404
MONTREAL - QUEBEC
H 1 Y 3 E 3 CANADA

Kde možno koupit HLASATEL:

- Austin a Čermák Rd.
Cicero — stánek
- Miřoš Pancner
6038 W. Čermák Rd., Cicero
- Prague Sausage
6312 W. Čermák Rd., Berwyn
Pouze nedělní
- Redakce Hlasatele
6426 W. Čermák Rd., Berwyn
- Fred Pancner
6514 W. Čermák Rd., Berwyn
- Non Oak Park & Čermak Rd.
Berwyn — stánek
- 26th & Ridgeland
Berwyn, stánek — nedělní
- Čermák Rd. & Ridgeland
Berwyn, stánek — nedělní
- Čermák Rd. & East Ave.
Berwyn — stánek
- V New Yorku: Candy Store
1437 - 1st Ave., New York, NY
- Optimo — 1508 East 2nd Ave.,
New York City, NY
- Americké velvyslanectví
v Praze

MIKI SPIGL

Cermak Road Realty
6226 záp. Čermák tř.
Berwyn, Ill.
č. tel. : 484-4800

PRODÁ SE

RODINNÝ DOMEK
VE WESTCHESTERU

profesionálně stavěný, velký pozemek. Moderní kabelny v kuchyni, 2 velké ložnice, koupelna s keramickými dlaždicemi, jídelna, přírodní krb, kotový basement s barem, patio - velmi čistý! Nizké daně.
\$ 149.900,-

JIŽNÍ BERWYN

Novější dům pro 2 rodiny - 3 BD + 1.
Příjem 1.050,- dolarů za měsíc
\$ 149.900,-

Výprodej stromků.

Výprodej smrčků a boroviček 5 až 7 feetů - \$10,- \$15,-. Telefon:
1-616-469-2195
New Buffalo Mich.

Dopis redaktorovi.

Vážený pane:

Mužstvo a důstojníci lodi U. S. S. Wadderburn DD-684 plánují první sjezd (reunion) na palubě lodi U. S. S. Kidd DD-661 v Baton Rouge, Louisiana. Sejití bude v létě 1991; přesné datum nebylo zatím dohodnuto a bude oznámeno později.

Po celých Spojených státech se hledají muži a důstojníci, kteří sloužili mezi r. 1943 - 1969. Rádi bychom dostali zprávu ode všech těch, kteří sloužili na U. S. S. Wadderburn včetně těch, kteří se schůzky nebudou moci zúčastnit.

James E. Allison
8401 Timber Glen
San Antonio, Texas 78250

Tel. 512-681-0443

The United States Department of State is seeking Czech-language interpreters to work on a contract basis from time to time. Near native fluency in Czech and English is required.

For more information contact Erica or Stacey, collect at:
(202) 647-3493.

(312) 484-1118
marina's
BEAUTY SALON
Home of the finest permanent waving
Visit Marina's new salon — formerly at 26th St. & Hamlin.
now at
6234 W. Cermak Rd., Berwyn, IL

Hledám práci

Remodelování, kabelny, trublařství, natírání, papírování, malování venku i uvnitř, nábytek na zakázku. Mám vlastní dílnu.

Volejte: 484-8228

Z Vidně do Československa kdekoliv

Volejte: 708-484-1975

RICHARD HANZLIK
MIROSLAV H. SÁK

LAFAYETTE

Historický román Richarda Hanzlika a Miroslava Hanáka "Lafayette" si můžete objednat na adrese:

Richard Hanzlik
132 Glendale Ave.,
Toronto, Ont.,
M6R 2T2
Tel.: 537-1686
Cena: \$ 15.00 plus poštovné.

WANTED TO BUY

Old Toys, Cars, Trucks, Football and Baseball Cards, Old Tins, Coffe, Tea, Tobacco, Japps Potatoe Chip Cans, Old Magazines, Cracker Jack Items, Iron Mechanical and Still Banks, Marbles, Old Walt Disney Items, Lone Ranger, Batman, Gene Autry, Old Comic Books, Beer Steins and Glasses, Old Postcards.

Call NORM at 863-8979
or 447-7955

POTREBUJETE

koupit, prodát, pronajmout,
hledáte či nabízíte zaměstnání?
Hledáte seznámení?

Volejte přímo naše odd.
MALY OZNAMOVATEL
Classified
749-1891 nebo 749-1898

Dosud se nenarodil člověk ten,
aby vyhověl lidem všem.

Božena Němcová

Solženicyn odpověděl Sovětům záporně

New York - Alexander Solženicyn, spisovatel v exilu, jemuž bylo minulý týden Gorbačovem vráceno občanství, odmítl pozvání navštívit svou vlast, podle zprávy agentury Tass. V dopise, poslaném ministerskému předsedovi Ruské federace Solženicyn řekl, že pro něho by bylo nemyslitelné být hostem nebo turistou v jeho rodné zemi - podle TASSu. Solženicyn teď žije v Cavendish, VT. Sedmnáctého srpna jeho žena Natalia vydala zprávu, popisující report TASSu, že laureát Nobelovy ceny měl styky se sovětskými autoritami na vysokém stupni a že souhlasil přijmout sovětské občanství.

Fronty na benzín.

Z čsl. tisku

Pri mnohých benzínových čerpadlách v Juhomoravskom kraji motoristi museli dlho čakať na benzín a niekde čakajú aj teraz. K ťažkostiam v zásobovaní benzínom telefonoval spravodajca Jaroslav Rektor.

Pri ceste do Strážnice, kde začal medzinárodný folklórny festival, som už skoro ráno videl nezvykle dlhú frontu v Hodoníne a tak som sa rozhodol natankovať v Strážnici. Tam síce fronta nebola, ale tiež tam nemali benzín. So zásobovaním sú naozaj ťažkosti a aj keď dnes vyviezli z krajského skladu zhruba o päťdesiat tisíc litrov benzínu špeciálu viac než v iné všedné dni, dodávky nepostačujú. A tak cisterny jazdia a zásobujú prednostne čerpadlá na diaľniciach a iných hlavných ťahoch, ďalej v Brne a okresných mestách. Horšia situácia je však s benzínom super. Ten v strelickom sklade nie je a bude sa rozvážať až začiatkom budúceho týždňa. Preto na mnohých stanoviach chýba. Na druhej strane ako som si telefonicky overil v Brne a aj Kuřimy, benzínu špeciálu majú dost' a superu až do vyčerpania zásob. Pracovníci obsluhy mi povedali, že k výkyvom v priebehu včerajšia a dneška došlo, avšak že cisterny dovážajú stále nové zásoby špeciálu. To isté mi potvrdil námestník riaditeľa brnenského závodu Benziny Drahošlav Ondráček. Povedal, že spotreba pohonných hmôt v Juhomoravskom kraji za posledné obdobie prudko vzrástla čo súvisí jednak s dovolenkami a so všeobecne zvýšeným turistickým ruchom a zatiaľ nie je v kapacitných možnostiach našich výrobcov zvýšenú spotrebu benzínu bez problému pokryť.

Podporujte Hlasatel

Máte zapláceno předplatné?

Ako to skutočne bolo s Robinsonom.

Mr. Skukálek - rfe

Robinson Crusoe žil ako pán Boh. Bol vládcom zvierat, užíval plody svojich brázd a pozeral zo svojho visutého lôžka v hlbokom zadumaní nad priestor a čas. V jeho svete prýštili číre pramene, mrvili sa pokojne mačky a kozy na zalesnených stráňach. Dokonca aj tulene a pingvíni žili v tejto karibskej idyle a riadená jeho duchom, vyvíjala sa mravne kreatúra s menom Piatok, pól otrok a pól človek. Robinson Crusoe sa však v skutočnosti volal Alexander Selkirk a jeho život bol trochu iný ako v románe.

Alexander Selkirk sa narodil roku 1676, ako siedmy syn obuvníka v rybárskej obci Largo pri Edinburgu. Večne sa hádal so svojimi bratmi, v škole večne vyrušoval, iba rátanie ho bavilo. V matrike obce sa píše, že keď mal 19, choval sa 'nemravne pri bohoslužbách' a preto si ho pozvali starší obce. Presne tak ako Robinson, ušiel mládenec radšej z domu na more. Domov sa vrátil až o šesť rokov, roku 1701. Čoskoro sa však musel podľa matriky znovu zodpovedať za bitku s bratom. Medzitým vypukla vojna o španielske následníctvo, prvá svetová vojna nového veku, ktorá trvala od roku 1701 do roku 1713. Nielen pol Európy sa stalo bojiskom, ale aj v kolóniách bojovali Angličania a Portugalci proti Španielom a Francúzom. Na všetkých moriach vládli však skôr piráti, ktorí prepádali lode s požehnaním jej veličenstva v nepriateľských vodách.

Selkirk posadnutý túžbou po bohatstve a sláve vyráža v septembri 1703 s lod'ami St. George a Cinque Ports na lúpežnú výpravu do španielskej Ameriky. Stal sa plachetným majstrom a tým vlastne navigačným dôstojníkom, tretím po kapitánovi, na zastaralej lodi Cinque Ports, 96 tonovom plavidle so 63-mi námorníkmi a 16-mi kanónmi. Výpravu viedol William Dampier, ktorý sa preslávil pirátskymi a objavnými cestami práve tak, ako obľúbenými cestopismi. Po plavbe okolo búrlivého Kapu Horne pristáli lode začiatkom februára 1704 na ostrove Más á Tierra, ktorý poznal Dampier z predchádzajúcich pirátskych výprav. Teraz rozkázal, aby námorníci opravili obe lode a obnovili zásoby. Odrazu sa však objavili na obzore tri veľké francúzske fregaty. Po 7-hodinovej námornej bitke ušli obe britské lode k pobrežiu Peru, kde v najbližších dvoch mesiacoch prepádli niekoľko španielskych plachetníc.

Začiatkom septembra 1704 pristáli obe lode znovu na pobreží ostrova Más á Tierra, kde veliteľ lode Cinque Ports hnaný túžbou po koristi odmietol lod' poriadne opraviť, čo vyvolalo Selkirkov protest. Tvrdil, že bez opravy sa lod' čoskoro potopí. Poručík Stradling, ktorého Selkirk nemohol vystáť, však rozkázal vyplávať. A tak sa Selkirk dopracoval k zúfalému rozhodnutiu, že sa nechá na ostrove vysadiť. Až o mnoho rokov neskôr sa dozvedel, že ho predtuchy neklamali. Chatrná plachetnica Cinque Ports sa potopila čoskoro pred pobrežím Kolumbie. Katastrófu prežilo iba niekoľko námorníkov, medzi inými sám Stradling, padli však do rúk Španielom a skončili biedne vo väzeniach v Lime.

Selkirk má 28 rokov, práve tak ako Robinson keď začína nový život na osamelom ostrove. Vlastní iba námornícku truhlu so šatstvom a postel'nou bielizňou, kresadlovú predovku, pól kila pušného prachu, hľbu gúl, kresadlo a ocieľ'ku, funt tabaku, sekeru, kotlík, bibliu a ešte niekoľko nábožných a námorníckych kníh, na prídavok k tomu nautické inštrumenty. Selkirkov život prebiehal v mnohom podobne ako Robinsonov, ktorého spravil anglický novinár Daniel Defoe hrdinom svojej knihy. Vie sa, že za tento príbeh dostal od vydavateľa Williama Taylora dovedna iba desať libier.

Defoe nechal svojho hrdinu v septembri 1659 pristáť ako stroskotanca na osamelom ostrove pred ústím Orinoka, čiže na atlantickom pobreží Venezuely. Keď kniha vyšla 25. apríla 1719, vyvolala robinsonskú mániu a stala sa na dlhé časy bestsellerom. Keby bol Robinson však skutočne žil v blízkosti ústia Orinoka, bol by jeho ostrov zeleným močaristým peklom, plným krokodílov, hadov, škorpiónov a komárov, v ktorom človek sotva môže prežiť. Autor však potreboval kanibalov, ktorí žili iba na severovýchode Južnej Ameriky, pretože chcel obrátením vznešeného divocha priviesť čitateľa k nábožnému rozjismaniu. Inak však opisoval Defoe skutočný ostrov Más á Tierra.

Je to najväčší z troch, vtedy neobývaných, ostrov Juana Fernandez, ktoré ležia 400 námorných míľ vzdialené od pobrežia Chile v južnom Tichomorí. Kapitáni Woodes Rogers a Edward Cooke opísali v cestopisoch vydaných roku 1712, záchranu Selkirka. O rok neskôr venoval tomuto príbehu časopis The Englishman dokonca titulný článok. Dá sa však predpokladať, že Defoe nielen prečítal tieto predlohy, ale navštívil pravdepodobne aj samotného Selkirka v Bristole. Ten mu rozprával, že prvé prístrešie našiel na severnom pobreží v jaskyni, kde ťažko znášal strašné 'zavíjanie tuleňov a mrožov'. Mesiac bol ochromený a smutný, takže myslel na samovraždu. Hnaný túžbou po človeku behal celý čas nepokojne po ostrove a hádal na mori plachtu. Márne...!

Denní Hlasateľ 11.
30. srpna 1990

Korespondenti Rudého práva

František Vaněček, Vídeň - rfe

"Když se sliby slibují, tak se blázní radují".

Toto varování lidové moudrosti jsme si už mnohokrát v minulých desetiletích připomenuli. Haldy planých slibů, které navršili bývalí předáci KSC, trčí na cestě za námi jako výstražné memento. To bezděky vyvolává otázku, zda se současné vedení strany opravdu rozešlo s minulostí, tak jak slibuje. Všimněme si proto ujišťování vedoucích funkcionářů vyhlášených v nedávné minulosti nebo ještě v těchto dnech. Tvrdí, že se jejich strana zřídka všeho, co jí nepatří a také všech nedemokratických výsad, která měla v minulosti. Jaká je však skutečnost? O zdoluhavém a doslova nechutném handrkování o navrácení neprávem získaného majetku v podobě exkluzivních sekretariátů, sanatorií, hotelů, rekreačních a dalších zařízení, se veřejnost přesvědčovala ještě nedávno. O dobré vůli vedení KSC se při tom nedalo mluvit. Vždy k tomu bylo veřejností přinuceno. Zaměříme však tentokrát pozornost na něco, čeho si možná dosud veřejnost ani nevšimá. Stranické Rudé právo má stále ještě jako jediný deník své stále korespondenty v různých zemích světa. I na Západě. Přesný počet neznám, ale vím že jich není málo. Tu se ozve Vladimír Diviš z Číny, nebo Jan Kovařík z Bonnu, či Josef Nývlt z USA. Zdeněk Zuntých z Moskvy dává o sobě vědět snad nejčastěji z nich. To Oldřich Pospíšil je skromnější, nebo už byl z Británie odvolán? Snad následoval kolegu Borovičku, který se už z Kuby také v posledních týdnech nehlásí. Nebo snad nemá o čem psát?

Jsou i další redaktori Rudého práva ve světě, ale zastavme se nakonec jen u jednoho z nich: Déle než třicet let se z požehnaním nejen redakce, ale i jiných institucí veřejně nejmenovaných, projíždí po západním světě Milan Mádr. Třicet let nenacházel v těchto zemích nic, co by mu stálo za pochvalu. Připomínal svým počínáním osla, který když jde na pastvu, tak vyhledává jen bodláčí. Od loňské zimy se rázem změnil. Přestože na Západě nenašel po mnoho let nic dobrého, nechtělo se mu nikdy usadit se znovu doma. Dnes je korespondentem Rudého práva v Paříži a Francii chválí a chválí... Ty hany, které o ní po léta nasmolil, už ale nesmaže. V republice chybí valuty na nákup léků a zdravotnických zařízení. Odkud však bere redakce Rudého práva valuty na pobyt redaktorů v zahraničí, který není laciný? Jenom naivní snělek by se mohl domnívat, že je to za prodej těch několika stovek výtisků Rudého práva, které na Západ jdou. Existence a používání těchto valut jistě stojí za pozornost. Stejně jako sliby a ujišťování vedoucích funkcionářů KSC o tom, že nechtějí a nemají výhody proti jiným politickým stranám v zemi. Jenom skutky mohou však potvrdit poctivost slov. Sliby ještě nic neznamenají. O tom jsme se právě z té strany přesvědčili nesčetněkrát.

Zavítáte-li do Chicaga

neopomeňte navštívit obchod F.PANCNER, Inc a prohlédnout si bohatý sklad importovaného zboží, hlavně jedinečný výběr KRISTÁLOVÉHO SKLA z Československa a jiných zemí, čsl. KERAMIKU, pravé české GRANÁTY a Jablonecká BÍŽUTERIE, PANENKY v krojích dámské ručně vyšívané BLÚZY, kuchyňské KORENÍ, MLÝNKY atd'.

JEDETE DO ČESKOSLOVENSKA?

Máme pro vás praktické příručky k cestování:

AUTO-MAPA ČESKOSLOVENSKA	\$3.25
MAPA ČESKOSLOVENSKA	\$1.95
AUTO ATLAS ČESKOSLOVENSKA	\$6.50
PRAHA - plán města	\$1.95

SLOVNÍKY A UČEBNICE

Hals: Anglicko-český a česko-anglický slovník	\$6.50
Caha-Kramsky: Anglicko-český slovník	\$8.95
Trnka: Anglicko-český a česko-anglický slovník	\$6.95
Česko-anglická konverzace	\$3.50
Say It in Czech	\$3.50
Čeština pro cizince (Czech for Engl. speaking)	\$8.95
Příme správné česky	\$4.50
Česká mluvnice	\$8.95

Poštovné: Do \$5.00 - \$1.25,- Do \$25.00 - \$2.50,-

TUZEK potravinové balíčky nebo dárkové poukazy do Československa vyřizujeme spolehlivě a zaručeně.

F. PANCNER, Inc.

6514 W. Cermak Road Berwyn, IL. 60402

Tel: (708) 461-3459

Letní obchodní hodiny od 1. června do 4. září 1990

Pondělí - pátek od 9.30 ráno do 5.00 večer.

Sobota od 9.00 ráno do 5.00 večer.

V neděli zavřeno

Mr. Vogel rfe

Vzhledem ke stále hlubší krizi se zásobováním obyvatelstva potravinami požádal Sovětský svaz americkou vládu o záruku úvěru ve výši dvou miliard dolarů. Těmito penězi chce financovat letošní dovoz amerických obilnin. Americký ministr zahraničních věcí Clayton Yeutter však upozornil, že Moskva bude nejprve muset splnit jisté podmínky, například vydat zákon o uvolnění emigrační politiky, aby mohla získat doložku nejvyšších výhod v obchodním styku se Spojenými státy. Až dosud Sovětský svaz nakupoval obilí ve Spojených státech a jiných západních zemích za tvrdou měnu, ale mezitím se jeho valutové rezervy podstatně ztenčily. Ministerský předseda Ryžkov varoval ve zprávě prezidentské a federální radě, že výkup obilí ze státních a družstevních statků vážne a zemi hrozí vážný nedostatek potravin, který by mohl vyvolat nepokoje. Ačkoliv se očekává dobrá úroda, jsou podle Ryžkova problémy s přepravou obilí z ruských a ukrajinských polí do měst. Do pondělka minulého týdne vykoupil stát teprve sedm a půl milionu tun obilí, uvedl Ryžkov. Loni ve stejnou dobu to bylo o pět milionů tun více. Potrvají-li organizační problémy dále, dostane se do státních rozděloven letos jen padesát devět milionů tun. To by podle Ryžkova přinutilo Sovětský svaz, aby navzdory nynější velmi obtížné devizové situaci dovezl asi čtyřicet čtyři miliony tun obilnin.

Spojené státy poskytují zahraničním zemím záruky úvěrů v celkové výši pět miliard dolarů ročně. Sovětský svaz se bude muset ucházet o podíl na této částce se zeměmi, které už dostávají americké úvěry. Americká vláda obvykle rozhoduje o příjemcích úvěrů s novým finančním rokem, který začíná prvního října. Moskva, jak řekl Yeutter, bude muset potvrdit, že dovoz na nový úvěr nebude náhradou, nýbrž doplňkem k regulérním nákupům amerického obilí, k nimž se Sovětský svaz zavázal dlouhodobou dvojstrannou smlouvou.

Ryžkovo upozornění na očekávaný nedostatek chleba v Sovětském svazu podtrhuje názor mnoha sovětských i zahraničních odborníků, že Moskva musí důkladně zreformovat sovětské zemědělství, má-li přiměřeně zásobovat obyvatelstvo. Nedávná studie amerického ministerstva zemědělství poukázala na to, že sovětská zemědělská výroba pokulhává za populačním přírůstkem. Situace na trhu s potravinami se proto dále zhorší, což zase zostří spory o rozsah a tempo celkové hospodářské přestavby. Výměny názorů v komisi pro plánování přechodu Sovětského svazu k tržnímu hospodářství jsou tak prudké, že hraničí se vzájemným urážením. Tak se vyjádřil předseda této komise, vedoucí ekonom Abel Aganbegjan, v rozhovoru, uveřejněném v pondělním vydání vládního deníku Izvestija. Komise, pozůstávající z vědeckých odborníků, podnikových ředitelů a zástupců ministerstev, měl do patnáctého srpna předložit vládě dvacet jedna konkrétních reformních návrhů. Vzhledem k rozporům v komisi považuje Aganbegjan tuto lhůtu za příliš krátkou.

Prezident Gorbačov mezitím pozval manažery amerických a západoevropských firem na týden do Moskvy, aby mu radili, jak nejlépe uskutečnit přechod od centralizovaného hospodářství k tržní orientaci. Reprezentanti západního obchodního a průmyslového života mají působit, jak se vyjádřil jeden americký vládní činitel, jako Gorbačovův "mozkový trust".

Ekonomía či ekológia?

Z čsl. tisku

Okresný NV v Litoměřicích sa rozhodol do tridsiateho septembra tohto roku zastaviť výrobu kordových vlákien v Severočeských chemických závodoch Lovosice. Vzhľadom k závažným ekonomickým dôsledkom takéhoto rozhodnutia požiadala Kateřina Hrochová o stanovisko ing. Miloša Vegera riaditeľa odboru koncepcií a technického rozvoja chemického a gumárenského priemyslu ministerstva priemyslu ČR.

V Lovosiciach sa stretli ekonomické a ekologické záujmy. Na jednej strane potreba zlepšenia neúnosného životného prostredia, na znečistení ktorého sa práve lovosické chemické závody podieľajú no a na strane druhej potreba zachovať jedinu čs. výrobnú kordových vlákien, materi-

álu nutného k výrobe hlavne osobných pneumatík. Zanedbateľný nie je iste ani fakt, že v hre je strata pracovných príležitostí pre dva a pol tisíc ľudí.

Okamžité odstavenie výroby je varianta neprijateľná a to hlavne z dôvodu ekonomických a ďalej z dôvodov sociálnych. Tento variant by prakticky znamenal okamžité odstavenie výroby v našom gumárenskom priemysle, pretože náhradu za výrobu zo Severočeských chemických závodov Lovosice nie je v súčasnej dobe možné zabezpečiť dovozom a prechod na nový viskózny materiál, to je na polyestérový kordový hodváb, si vyžiada určitú dobu čas, počas ktorého je treba zmeniť strojné zariadenie, upraviť technológie.

Pokiaľ by došlo k zastaveniu výroby kordových vlákien museli by sme skrátka a dobre dovážať pneumatiky. Na kol'ko by takýto dovoz prišiel?

Projev starosty Paříže k Sokolům.

Sletový výbor požádal primátora Paříže, pana Jacquese Chiracka, bývalého předsedu francouzské vlády o poskytnutí záštity nad VII. sletem československého Sokolstva v zahraničí. Starosta Paříže žádosti vyhověl a odpověděl předsedovi Sletového výboru a starostovi pařížského Sokola, bratru Robertu Radovi tímto dopisem.

Informoval jste mne laskavě o sletu československého Sokolstva v zahraničí, který se bude konat v Paříži v červenci tohoto roku a vyslovil jste přání, abych nad ním převzal záštitu.

Dovolte mi vyjádřit, že jsem byl nesmírně potěšen Vaší žádostí, za kterou Vám chci srdečně poděkovat.

Těší mne, že právě Paříž byla zvolena pro uspořádání tohoto sletu, tělocvičného a kulturního podniku, který zde shromáždí pokračovatele historického hnutí Miroslava Tyrše a Jindřicha Fügnera.

Slet bude setkáním Čechoslováků, kteří zůstali věrni svým tradicím, bude také prvním světovým shromážděním sokolské rodiny v hlavním městě Francie a velkou událostí všech lidí přispívajících k rozvoji demokratických národů.

VII. slet, jímž jste poctili Paříž, připomene skvělým způsobem dlouholeté přátelství Čechů, Slováků a Francouzů.

Jsem proto opravdu šťasten, že mohu poskytnout záštitu VII. sletu československého Sokolstva v zahraničí.

Přijměte prosím má upřímná přání, aby Váš slet byl po zásluze velmi úspěšný.

Přijměte prosím, pane starosto, výraz mé hluboké úcty.

Váš Jacques Chirac.

Je odhadnuté, že v súčasnej dobe by tento dovoz bol vo výške dva a pol miliardy korún ročne. Druhý variant je teda zníženie výroby o päťdesiat percent... kapacitu radov pat' tisíc ton. Je to skutočne variant kompromisný, ale myslím si, že tento variant rieši na jednej strane ako potreby čs. gumárenského priemyslu tak rieši aj dopady výroby na životné prostredie.

Dôležitou vecou v tomto celom prípade sú samozrejme i normy -prípustné normy- pre únik týchto škodlivín do ovzdušia. Sú tieto normy v súlade s normami, ktoré napríklad platia v NSR?

Pre konkrétnu výrobu sú naše normy niekoľkonásobne prísnejšie než normy, ktoré v súčasnej dobe platia v NSR. Keby pri novelizácii nášho zákona boli prevzaté konkrétne čísla prakticky z najprísnejšieho západoeurópskeho zákona, bolo by možno technicky doriešiť celú výrobu v Lovosiciach tak, aby tomuto zákonu plne vyhovovala.

Jedna vec sú samozrejme normy a druhá vec je modernizácia našich výrobní nielen teda výroby v Lovosiciach, ale aj výrobní gumárenského priemyslu. Mám na mysli teraz prechod na polyestérové vlákná. Aká je perspektíva tohto prechodu, pretože ako ste sám uviedol, to riešenie, ktoré ste navrhovali, je dočasné. My sme si trochu u nás zvykli, že dočasnosť môže trvať aj niekoľko desiatok rokov.

Pre prechod nášho gumárenského priemyslu sú potrebné minimálne dva až tri roky na zmenu strojného zariadenia a technológií. Je samozrejme, že v priebehu tých dvoch až troch rokov nie je možné v Československu vybudovať výrobu polyesterového materiálu a že tento by sa teda musel dovážať zo zahraničia. Podľa

súčasnej cenovej úrovne predstavuje dovoz polyesterového hodvábu ročne zhruba náklady dvesto štyridsať päť miliónov korún.

Aké stanovisko zaujme v tejto chvíli ministerstvo priemyslu voči postupu NV?

Výroba kordových vlákien v Lovosiciach prebieha v súčasnej dobe bez akejkoľvek zmeny. Je dohodnuté s vedením štátneho podniku Severočeské chemické závody v Lovosiciach, že podajú odvolanie proti rozhodnutiu ONV. Ministerstvo priemyslu samozrejme bude štátny podnik čo najviac podporovať, pretože výroba je zaradená medzi útlmové programy. Prechod na modernejšie výstužové materiály v gumárenskom priemysle si určitý čas vyžiada a ekonomické dopady z tohto okamžitého zastavenia výroby by boli také d'alekosiahle, že by iste prevýšili miestne zlepšenie životného prostredia.

"Musíme byť neustále ve střehu proti útokům nesnášenlivosti a nespravedlnosti."

- Franklin Delano Roosevelt

Melimat diabetikům

Svobodné slovo

Křížová u Chotěboře - Prvních tisíc kusů Melimatu - nového přístroje k aplikaci inzulínu, je připraveno k expedici ve středisku zemědělského družstva Křížová na Chotěbořsku. Na jeho vývoji se podílel také Výzkumný ústav strojřenská technologie a ekonomiky Vojnův Městec. Nový výrobek nevyžaduje sterilizaci, vpich může být umístěn na různých částech těla, manipulace je jednoduchá. Výhodou je, že diabetik neprovádí vpich ručně, automatické je jak vysunutí jehly, tak i vyprázdnění obsahu injekční stříkačky.